

ВИЩИЙ НАВЧАЛЬНИЙ ЗАКЛАД
УНІВЕРСИТЕТ ЕКОНОМІКИ ТА ПРАВА “КРОК”

ЗАТВЕРДЖУЮ
Заступник голови Приймальної комісії

27 лютого 2019 р.

ПРОГРАМА

додаткового вступного випробування

для вступу на навчання за спеціальністю «Право»

для здобуття ступеня магістра

на основі здобутого ступеня (рівня) вищої освіти за іншою спеціальністю

Автор: Француз А.Й. [доктор юрид. наук, професор]

РОЗГЛЯНУТО І СХВАЛЕНО

на засіданні кафедри

державно-правових дисциплін

(протокол № 8 від «27» лютого 2019 р.)

Завідувач кафедри Француз А.Й.

Київ 2019

ВСТУП

Прийом вступників на основі здобутого ступеня бакалавра, магістра, освітньо-кваліфікаційного рівня спеціаліста *з іншої спеціальності* для здобуття ступеня **магістра** на спеціальність «Право» (спеціалізації – господарське право, медичне та фармацевтичне право, приватна детективна діяльність) проводиться за результатами **додаткового вступного випробування** - комплексного іспиту з фаху, який включає дисципліни: «Цивільне право» та «Господарське право».

Програма дисципліни «Цивільне право»

Розділ 1. Загальні положення цивільного права

Вступник повинен **знати** такі поняття як предмет, метод та функції цивільного права, принципи цивільного права тощо, **орієнтуватись** у законодавстві, що регулює особисті немайнові та майнові відносини, **вміти** аналізувати та тлумачити цивільно-правові норми.

1. Поняття, предмет, метод та функції цивільного права.
2. Принципи та система цивільного права.
3. Поняття та структура цивільного законодавства.
4. Поняття та види цивільних правовідносин. Співвідношення публічного та приватного права.
5. Тлумачення цивільно-правових норм.

Рекомендована література: 1; 2; 20; 21; 23-33

Тема 2. Фізичні особи як суб'єкти цивільного права

Вступник повинен **знати** такі поняття як фізична особа, правоздатність та дієздатність, тощо, **орієнтуватись** у законодавстві, що стосується правосуб'єктності фізичної особи, **вміти** аналізувати та тлумачити відповідні нормативно-правові приписи.

1. Фізичні особи як суб'єкти цивільного права.
2. Правоздатність фізичних осіб. Виникнення та припинення правоздатності. Зміст правоздатності фізичних осіб.
3. Дієздатність фізичних осіб.
4. Опіка та піклування.

Рекомендована література: 1; 2; 20; 21; 23-33; 39; 53; 63

Тема 3. Юридичні особи як суб'єкти цивільного права

Вступник повинен **знати** такі поняття як юридична особа, правоздатність та дієздатність, тощо, **орієнтуватись** у законодавстві, що

стосується порядку створення та припинення юридичної особи, **вміти** аналізувати та тлумачити відповідні нормативно-правові приписи.

1. Поняття та ознаки юридичної особи.
2. Поняття і види правосуб'єктності юридичних осіб. Органи юридичних осіб.
3. Цивільно-правовий статус філій та представництв юридичної особи.
4. Порядок і способи утворення юридичних осіб. Установчі документи юридичної особи.
5. Державна реєстрація юридичної особи та її правове значення.
6. Припинення діяльності юридичної особи. Порядок ліквідації юридичної особи.

Рекомендована література: 1; 2; 16; 20; 21; 23-33; 46; 52; 53

Тема 4. Об'єкти цивільного права

Вступник повинен **знати** такі поняття як об'єкти цивільних правовідносин, оборотоздатність об'єктів цивільних правовідносин тощо, **орієнтуватись** у законодавстві, що стосується оборотоздатності об'єктів цивільних правовідносин, **вміти** аналізувати та тлумачити відповідні нормативно-правові приписи.

1. Поняття і види об'єктів цивільних правовідносин.
2. Оборотоздатність об'єктів цивільних правовідносин.
3. Речі як об'єкти цивільних правовідносин.
4. Класифікація речей та її правове значення.

Рекомендована література: 1; 2; 15; 20; 21; 23-33; 41

Тема 5. Правочини

Вступник повинен **знати** такі поняття як правочин, недійсні правочини тощо, **орієнтуватись** у законодавстві, що стосується правових наслідків

недійсності правочину, **вміти** аналізувати та тлумачити відповідні нормативно-правові приписи.

1. Поняття і види правочинів.
2. Умови дійсності правочинів.
3. Недійсність правочину та її види.
4. Правові наслідки недійсності правочину.

Рекомендована література: 1; 2; 20; 21; 23-33; 38; 59; 60

Тема 6. Представництво

Вступник повинен **знати** такі поняття як представництво, довіреність, передоручення тощо, **орієнтуватись** у законодавстві, що стосується представництва, **вміти** аналізувати та тлумачити відповідні нормативно-правові приписи.

1. Поняття представництва.
2. Види представництва.
3. Довіреність. Форма та строк дії довіреності.
4. Передоручення.
5. Припинення довіреності. Наслідки припинення довіреності

Рекомендована література: 1; 2; 20; 21; 23-33; 53; 60; 63

Тема 7. Строки та терміни

Вступник повинен **знати** такі поняття як строк, термін, позовна давність тощо, **орієнтуватись** у законодавстві, що стосується строків (термінів), **вміти** аналізувати та тлумачити відповідні нормативно-правові приписи.

1. Поняття строків в цивільному праві. Види строків. Строки здійснення цивільних прав і виконання цивільних обов'язків.
2. Порядок обчислення строків.
3. Поняття і значення строку позовної давності. Застосування позовної давності. Види строків позовної давності.

4. Вимоги, на які позовна давність не поширюється. Початок перебігу строку позовної давності. Зупинення, перерва і поновлення строків позовної давності. Наслідки закінчення строку позовної давності.

5. Випадки захисту порушеного права після закінчення строків позовної давності.

6. Правові наслідки спливу строку позовної давності. Вимоги, на які позовна давність не поширюється.

Рекомендована література: 1; 2; 20; 21; 23-33; 44

Тема 8. Особисті немайнові права фізичних осіб

Вступник повинен **знати** такі поняття як особисті немайнові права тощо, **орієнтуватись** у законодавстві, що стосується захисту особистих немайнових прав, **вміти** аналізувати та тлумачити відповідні нормативно-правові приписи.

1. Поняття та ознаки особистих немайнових прав, не пов'язаних з майновими.

2. Поняття та ознаки особистих немайнових відносин.

3. Підстави виникнення особистих немайнових прав фізичної особи.

4. Захист особистих немайнових прав.

5. Джерела правового регулювання особистих немайнових прав фізичної особи.

Рекомендована література: 1; 2; 20; 21; 23-33; 36; 45; 49; 50; 51

Розділ 2. Право власності та інші речові права

Тема 9. Право власності

Вступник повинен **знати** такі поняття як власність, право власності, зміст права власності тощо, **орієнтуватись** у законодавстві, що стосується права власності, **вміти** аналізувати та тлумачити відповідні нормативно-правові приписи.

1. Власність і право власності: співвідношення.
2. Зміст права власності.
3. Форми і види права власності за законодавством України.

Рекомендована література: 1; 2; 20; 21; 23-33; 60

Тема 10. Підстави виникнення та припинення права власності

Вступник повинен **знати** такі поняття як юридичний факт, договір тощо, **орієнтуватись** у законодавстві, що стосується виникнення та припинення права власності, **вміти** аналізувати та тлумачити відповідні нормативно-правові приписи.

1. Підстави виникнення прав власності та їх класифікація.
2. Момент виникнення права власності у набувача майна за договором.
3. Юридичні гарантії здійснення права власності.
4. Припинення права власності.

Рекомендована література: 1; 2; 20; 21; 23-33; 60

Тема 11. Право спільної власності

Вступник повинен **знати** такі поняття як власність, спільна сумісна власність, спільна часткова власність тощо, **орієнтуватись** у законодавстві, що стосується права спільної власності, **вміти** аналізувати та тлумачити відповідні нормативно-правові приписи.

1. Поняття права спільної власності та її види.
2. Поняття спільної часткової власності. Права та обов'язки учасників спільної часткової власності.
3. Право переважної купівлі частки в спільній власності.
4. Право спільної сумісної власності.
5. Правовий режим спільної сумісної та спільної часткової власності.

Рекомендована література: 1; 2; 4; 5; 6; 20; 21; 23-33; 60

Тема 12. Речові права

Вступник повинен **знати** такі поняття як володіння, сервітут, емфітевзис, суперфіцій тощо, **орієнтуватись** у законодавстві, що стосується речових прав, **вміти** аналізувати та тлумачити відповідні нормативно-правові приписи.

1. Загальні положення про речові права та види речових прав.
2. Право володіння та користування чужим майном.
3. Поняття та види сервітутів.
4. Право користування чужою землею для сільськогосподарських потреб (емфітевзис).
5. Право користування чужою землею для забудови (суперфіцій).

Рекомендована література: 1; 2; 5; 20; 21; 23-33; 60

Тема 13. Право інтелектуальної власності

Вступник повинен **знати** такі поняття як інтелектуальна власність, авторське право, патентне право тощо, **орієнтуватись** у законодавстві, що стосується права інтелектуальної власності, **вміти** аналізувати та тлумачити відповідні нормативно-правові приписи.

1. Поняття права інтелектуальної власності.
2. Об'єкти права інтелектуальної власності.
3. Авторське право.
4. Патентне право.

Рекомендована література: 1; 2; 7; 10-14; 20; 21; 23-33; 47; 60; 61

Розділ 3. Зобов'язальне право

Тема 14. Загальні положення про зобов'язання

Вступник повинен **знати** такі поняття як зобов'язання тощо, **орієнтуватись** у законодавстві, що стосується зобов'язальних

правовідносин, **вміти** аналізувати та тлумачити відповідні нормативно-правові приписи.

1. Зобов'язальне право як підгалузь цивільного права.
2. Поняття та основні риси цивільно-правового зобов'язання.
3. Принципи добросовісності, розумності, справедливості.
4. Суб'єкти зобов'язальних правовідносин. Треті особи в зобов'язанні.

Множинність осіб в зобов'язанні.

5. Види цивільно-правових зобов'язань.
6. Підстави виникнення цивільно-правових зобов'язань

Рекомендована література: 1; 2; 20; 21; 23-33; 43; 54; 60

Тема 15. Виконання зобов'язання

Вступник повинен **знати** такі поняття як зобов'язання, принципи виконання зобов'язань тощо, **орієнтуватись** у законодавстві, що стосується зобов'язальних правовідносин, **вміти** аналізувати та тлумачити відповідні нормативно-правові приписи.

1. Поняття виконання зобов'язання.
2. Поняття та принципи виконання зобов'язання.
3. Суб'єкти виконання зобов'язання.
4. Виконання зобов'язання з множинністю осіб.
5. Предмет виконання зобов'язання. Строк, місце та спосіб виконання зобов'язання.
6. Особливості виконання зобов'язання на користь третьої особи.

Рекомендована література: 1; 2; 20; 21; 23-33; 43; 54; 60

Тема 16. Забезпечення виконання зобов'язання

Вступник повинен **знати** такі поняття як зобов'язання, способи забезпечення виконання зобов'язань тощо, **орієнтуватись** у законодавстві, що стосується зобов'язальних правовідносин, **вміти** аналізувати та тлумачити відповідні нормативно-правові приписи.

- 1.Поняття та способи забезпечення виконання зобов'язання.
- 2.Види способів забезпечення виконання зобов'язань.
3. Неустойка, її види та форми. Функції неустойки.
4. Завдаток як спосіб забезпечення виконання зобов'язання. Функції завдатку.
5. Поручка як спосіб забезпечення виконання зобов'язання.
6. Гарантія за Цивільним кодексом України.
7. Загальні положення про заставу як спосіб забезпечення виконання зобов'язань.
8. Притримання.

Рекомендована література: 1; 2; 20; 21; 23-33; 43; 54; 60

Тема 17. Відповідальність за порушення зобов'язання

Вступник повинен знати такі поняття як зобов'язання, відповідальність за порушення зобов'язань тощо, **орієнтуватись** у законодавстві, що стосується зобов'язальних правовідносин, **вміти** аналізувати та тлумачити відповідні нормативно-правові приписи.

- 1.Поняття цивільно-правової відповідальності.
2. Функції, форми та види цивільно-правової відповідальності.
3. Відшкодування збитків, сплата неустойки, втрата завдатку як види цивільно-правової відповідальності.
4. Особливості цивільно-правової відповідальності за невиконання або неналежне виконання грошових зобов'язань.
5. Загальні та спеціальні умови цивільно-правової відповідальності.

Рекомендована література: 1; 2; 20; 21; 23-33; 43; 54; 60

Рекомендована література

Основна література

1. Конституція України, прийнята 28 червня 1996 року //Відомості Верховної Ради України, 1996. – №30. – ст.141.
2. Цивільний кодекс України від 16 січня 2003р. // Відомості Верховної Ради України.-2003.-№40.-Ст. 356.
3. Господарський кодекс України від 16.01.2003 р. // Відомості Верховної Ради України. – 2003. – № 18. – Ст. 144.
4. Житловий кодекс України від 30.06.1983 р. // Відомості Верховної Ради УРСР. – 1983. – № 28. – Ст. 573.
5. Земельний кодекс України від 25.10.2001 р. // Відомості Верховної Ради України. – 2002. – № 3. – Ст. 27.
6. Сімейний кодекс України від 10.01.2002 р. // Відомості Верховної Ради України. – 2002. – № 21. – Ст. 135.
7. Закон України «Про авторське право і суміжні права» // Відомості Верховної Ради України. – 1994. – № 13. – Ст. 64.
8. Закон України «Про господарські товариства» // Відомості Верховної Ради України. – 1991. – № 49. – Ст. 682.
9. Закон України «Про оренду землі» // Відомості Верховної Ради України. – 1998. – № 46. – Ст. 280.
10. Закон України «Про охорону прав на винаходи і корисні моделі» // Відомості Верховної Ради України. – 1994. – № 7. – Ст. 32.
11. Закон України «Про охорону прав на зазначення походження товарів» // Відомості Верховної Ради України. – 1999. – № 32. – Ст. 264.
12. Закон України «Про охорону прав на знаки для товарів і послуг» // Відомості Верховної Ради України. – 1994. – № 7. – Ст. 36.
13. Закон України «Про охорону прав на промислові зразки» // Відомості Верховної Ради України. – 1994. – № 7. – Ст. 34.

14. Закон України «Про охорону прав на топографію інтегральних мікросхем» // Відомості Верховної Ради України. – 1998. – № 8. – Ст. 28.
15. Закон України «Про цінні папери і фондову біржу» // Відомості Верховної Ради України. – 1991. – № 38. – Ст. 508.
16. Закон України “Про державну реєстрацію юридичних осіб, фізичних осіб-підприємців та громадських формувань” від 15 травня 2003 року // Відомості Верховної Ради України. — 2003. — № 31-32. — Ст. 263.
17. Закон України від 02.03.2015 “Про ліцензування видів господарської діяльності” //Відомості Верховної Ради України, 2015. – № 13 – Ст.93
18. Постанова Верховної Ради України від 19.06 1992 “Про право власності на окремі види майна” //Відомості Верховної Ради України.-1992.-1992.-Ст.512.
19. Декрет Кабінету Міністрів України « Про систему валютного регулювання і валютного контролю» від 19.02.1993// Відомості Верховної Ради України.-1993.-№17.-Ст.184.
20. Ромовська З. В. Українське цивільне право: Загальна частина. Академічний курс. Підручник. – К.: Атіка, 2005. – 560 с.
21. Харитонов Є.О. Цивільне право України : підручник / Є.О. Харитонов, О.В. Старцев. – Вид. 2-ге перероб. і доп. – К. : Істина, 2007. – 816 с.
22. Харитонов Є.О. Добровільне представництво у цивільному праві України : навчальний посібник / Є.О. Харитонов, О.І. Харитонova, А.І. Дрішлюк. – К. : Істина, 2007. – 176 с.
23. Харитонов Є.О. Цивільне право України : підручник / Є.О. Харитонов, О.І. Харитонova, О.В. Старцев. – 2-ге вид., перероб. і доп. – К. : Істина, 2009. – 816с.
24. Цивільне право України. Загальна частина: Підручник/ За ред.. І.А. Бірюкова, Ю.О. Заїки. – К.: КНТ, 2006. – 480 с.

25. Цивільне право України: Академічний курс: Підручн.: У 2-х т. / За заг. ред. Я. М. Шевченко. – Вид. 2-ге доп. і перероб. / К.: Видавничий Дім «Ін Юре». – 2006. – Т. 1. Загальна частина. – 696 с.
26. Цивільне право України: підручник / Є. О. Харитонов, Н. О. Саніахметова. – К.: Істина, 2005. – 776 с.
27. Цивільне право України : навчальний посібник / Ю.В. Білоусов [та інші]; за заг. ред. Р.О. Стефанчука. – К. : Правова єдність, 2009. – 536 с.
28. Цивільне право України. Загальна частина : підручник / За ред. О.В. Дзери, Н.С. Кузнецової, Р.А. Майданика. – 3-тє вид., перероб. і доп. – К. : Юрінком Інтер, 2010. – 976 с.
29. Цивільне право України: підруч.: у 2 т. / В. І. Борисова (кер. авт. кол.), Л. М. Баранова, Т. І. Бєгова [та ін.]; за заг. ред. В. І. Борисової, І. В. Спасибо-Фатєєвої, В. Л. Яроцького. – К.: Право, 2011. – Т.1. – 656 с.
30. Цивільне право: підручник: у 2х т./В.І.Борисова (кер.авт.кол.) Л.М.Баранова, Т.І. Бєгова та ін.. за ред. В.І.Борисової, І.В.Спасибо- Фатєєвої, В.Л. Яроцького, -Х.: Право, 2012-Т.1.- 656с.
31. Цивільне право України [Текст] : підручник : у 2 т. / В. І. Борисова (кер. авт. кол.), Л. М. Баранова, М.В. Домашенко та ін. ; за заг. ред. В. І. Борисової, І. В. Спасибо-Фатєєвої, В. Л. Яроцького. – Х. : Право, 2-е вид. 2014. – Т. 1. – 656 с.
32. Цивільне право в Україні: Підручник У 2 частинах. Частина перша /Р.Б. Шишка (кер. авт. кол, наук. редактор), О.Р. Шишка, І.Р. Шишка, Р.Б. Шишка –К.: 2013. – 630 с.
33. Цивільне право України: підручник. 2-е вид., перероб. і доп. У 2 частинах / За ред. проф. Р.Б. Шишки (кер. авт. кол.), Ч. 1. Загальна. – К.: Видавництво Ліра-К, 2018. – 736 с.

Допоміжна література

34. Алієва-Барановська В. Коротка історія цивільних кодексів України [Текст] / В. Алієва-Барановська // Юридична Україна: Щомісячний правовий часопис. – 2015. – №3. – С. 4 – 9.
35. Антошкина В. К. Способи тлумачення в цивільному праві та їх роль в правозастосовній практиці [Текст] / В. К. Антошкина // Часопис Київського університету права : Український науково-теоретичний часопис. – 2015. – №3. – С. 110 – 114.
36. Бірюков І. Межі цивільно-правового регулювання відносин, об'єктом, об'єктом яких є життя, здоров'я і тілесна недоторканість// Право України, - 2011, -№ 1.- 209с.
37. Бірюков В.І. Відповідальність за шкоду, завдану малолітніми, неповнолітніми та недієздатними особами/ В.І.Бірюков// Бюлетень Міністерства юстиції України: Офіційне видання. - 2012.-№ 12. – С.22-26.
38. Блажівська Н. Є. Особливості вчинення окремих видів електронних односторонніх правочинів [Текст] / Н. Є. Блажівська // Університетські наукові записки : часопис Хмельницького університету управління та права. – 2015. – №2. – С. 95 - 102.
39. Вербіцька М. Деякі практичні аспекти розгляду судом справ про визнання фізичної особи недієздатною [Текст] / М. Вербіцька // Юридичний вісник. – 2015. – №1. – С. 48 - 53.
40. Венедиктова И.В. Охраняемый законом интерес в гражданском праве: монография.-Х.:Право, 2012.-508с.
41. Виговський О. Бездокументарні цінні папери в системі об'єктів цивільних прав // Право України, -2010, -№ 12.- ст.95.
42. Гриняк А.Б. Особливості правового регулювання відносин за договорами підряду: монографія. – К.: НДІ прив. права і підпр., 2011. – 300 с.

43. Жилінкова І. Конструкції заміни боржника у цивільному зобов'язанні / І. Жилінкова // Вісник Академії правових наук України. – Х., 2010. – № 1. – С. 123–133.
44. Ейвазова С. Р. Про судову практику вирішення спорів, пов'язаних із застосуванням позовної давності / С. Р. Ейвазова // Вісник господарського судочинства: Офіційний друкований орган Вищого Господарського Суду України. – 2012. – №1. – С.75-79.
45. Коробцова, Н. В. Цивільно-правова охорона таємниць особистого життя людини [Текст] / Н. В. Коробцова. – Х. : ВД «ІНЖЕК», 2005. – 152 с.
46. Корольова В.В. До питання становлення товариства з обмеженою відповідальністю в Україні / В.В. Корольова// Правничий вісник Університету “КРОК”. – К.: Вищий навчальний заклад “Університет економіки та права “КРОК”. – Вип. 16. – 2013. – С.59-63.
47. Корольова В.В. Конституційне регулювання права на результати творчої діяльності в країнах Європейського Союзу / В.В. Корольова // Правничий вісник Університету КРОК / Вищий навчальний заклад Університет економіки та права “КРОК”. – Вип. 17. – 2013. – С.61-66.
48. Корольова В.В. Гармонізація законодавства України у сфері інтелектуальної власності із законодавством Європейського Союзу / В.В. Корольова // Конституційна реформа в Україні: загальнонаціональний проект єднання. - К.: Інститут законодавства Верховної ради України, 2014. - С. 175-180.
49. Корольова В.В. Теоретико-правові засади забезпечення права на безпечне для життя і здоров'я довкілля / В.В. Корольова // Правничий вісник Університету “КРОК” / Вищий навчальний заклад Університет економіки та права “КРОК”. – Вип. 19. К., 2014. – С.14-19.
50. Корольова В.В. Генеза прав людини і громадянина на результати творчої діяльності / В.В. Корольова // Міжнародна науково-практична конференція “Права людини – сучасні тенденції в контексті розвитку

держави, права та економіки: (04 грудня 2015 року) / Вищий навчальний заклад “Університет економіки та права “КРОК”. – К.: Університет економіки та права “КРОК”, 2015. – С.139-143.

51. Корольова В.В. Нормативно-правове закріплення права людини і громадянина на безпечне для життя і здоров'я довкілля / В.В. Корольова // Правничий вісник Університету “КРОК”. – К.: Вищий навчальний заклад “Університет економіки та права “КРОК”. – Вип. 22. – 2016. – 101-107.

52. Корольова В.В., Санько Д.П. Зарубіжний досвід антимонопольного регулювання: перспективи для України / В.В. Корольова, Д.П. Санько //Правничий вісник Університету «КРОК» / Вищий навчальний заклад «Університет економіки та права «КРОК». – Вип. 29. – К., 2018.- С.34-42.

53. Науково-практичний коментар Цивільного кодексу України [Текст] : у 2 т. / О. О. Кот, Т. В. Боднар, С. І. Шимон та ін. ; за ред. О. В. Дзери, Н. С. Кузнецової, В. В. Луця. – 3-тє вид., переробл. і допов. – К. : Юрінком Інтер, 2008. – Т. 2. – 1088 с.

54. Новохатська, Я. В. Заміна сторін у зобов'язанні / Я. В. Новохатська // Проблеми законності. – Х., 2011. – Вип. 115. – С. 29–39.

55. Право інтелектуальної власності України [Текст] : конспект лекцій / авт. : В. М. Крижна, Н. Є. Яркіна ; за ред. В. І. Борисової. – Х. : Нац. юрид. акад. України, 2008. – 112 с.

56. Приватноправові механізми здійснення та захисту суб'єктивних прав фізичних та юридичних осіб: колективна монографія /В.Л. Яроцький, В.І. Борисова, І.В. Спасибо-Фатєєва, І.В. Жилінкова та ін. /За наук. ред. проф. В.Л. Яроцького. – Х., «Юрайт», 2013. – 272 с.

57. Судова практика Верховного Суду України у цивільних справах [Текст] / упоряд. А. Г. Ярема, Л. В. Сидорова ; за заг. ред. А. Г. Яреми. – К. : Концерн «Ін Юре», 2007. – 960 с.

58. Стефанчук Р. О. Особисті немайнові права фізичних осіб (поняття, зміст, система, особливості здійснення та захисту): монографія / Р. О. Стефанчук. – К.: КНТ, 2008. – 626с.
59. Таш'ян, Р.І. Односторонні правочини у цивільному праві: монографія [Текст] / Р.І. Таш'ян. – Х.: Право, 2010. – 200 с.
60. Цивільне право України: Загальна частина: Підручник/В.Г. Фазікош. С.В.Булеца, Р.Б.Олійник та ін.; за ред. В.Г.Фазікоша, С.Б.Булеци.- К.: Знання, 2010.-631с.
61. Шишка Р. Б. Щодо статті 432 ЦК України [Текст] / Р. Б. Шишка // Часопис Київського університету права : Український науково-теоретичний часопис. – 2015. – №3. – С. 244 – 247.
62. Чорна Ж. Л. Відповідальність за шкоду, завдану неповнолітніми, у цивільному праві України [Текст] / Ж. Л. Чорна // Університетські наукові записки : часопис Хмельницького університету управління та права. – 2015. – №3. – С. 51 – 57.
63. Ятченко Є. О. Опікун над майном безвісно відсутньої особи як суб'єкт виконавчих правовідносин [Текст] / Є. О. Ятченко // Бюлетень Міністерства юстиції України: Офіційне видання. – 2014. – №6. – С.91-99.

13. Інформаційні ресурси

1. Офіційний сайт Верховної Ради України - [Електронний ресурс]. – Режим доступу : www.rada.gov.ua
2. Офіційний сайт Головного правового порталу України - [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.ligazakon.ua/>

Програма дисципліни «Господарське право»

Тема 1. Поняття господарської діяльності, її види та правовий режим. Публічне управління господарською діяльністю

Вступник повинен знати такі поняття господарського права як «господарська діяльність», «підприємницька діяльність», «некомерційна господарська діяльність» тощо, **орієнтуватись** у законодавстві, що стосується теми, **вміти** аналізувати та тлумачити відповідні нормативні приписи.

1. Поняття господарської діяльності та її правовий режим.
2. Види і галузі господарської діяльності.
3. Державне управління господарською діяльністю.
4. Управління господарською діяльністю органами місцевого самоврядування.

Рекомендована література: [1,3,5,6,7,10,12,13,16,20,33,34]

Тема 2. Господарське право та господарське законодавство

Вступник повинен знати зміст таких понять як «предмет господарського права», «метод господарського права», «джерела господарського права», «суб'єкти господарського права», «господарські правовідносини» тощо, **орієнтуватись** у законодавстві, що стосується теми, **вміти** аналізувати та тлумачити відповідні положення господарських нормативно-правових актів та господарських нормативних договорів.

1. Предмет та метод господарського права. Норми господарського права.
2. Суб'єкти господарського права. Господарські правовідносини.
3. Господарське право як галузь права, наука і навчальна дисципліна.
4. Джерела господарського права. Господарське законодавство.

Рекомендована література: [4,10,12,13,16,20,33,37]

Тема 3. Правове становище суб'єктів господарювання

Вступник повинен знати такі поняття господарського права як «суб'єкт господарювання», «господарська компетенція», «господарська організація», «відокремлений підрозділ» тощо, **розрізняти** види суб'єктів господарювання, **орієнтуватись** у господарському законодавстві, що стосується теми, **вміти** аналізувати та тлумачити відповідні нормативні приписи.

1. Суб'єкти господарювання: поняття, види, правове становище.
2. Суб'єкти господарювання – юридичні особи (господарські організації)
3. Правовий статус відокремлених підрозділів суб'єктів господарювання - юридичних осіб.
4. Фізичні особи як суб'єкти підприємницької діяльності.

Рекомендована література: [1,5,7,14,16,19,37,45]

Тема 4. Правове становище підприємства

Вступник повинен знати такі поняття господарського права як «підприємство», «корпоративне підприємство», «унітарне підприємство», «установчий документ підприємства» тощо, **орієнтуватись** у законодавстві, що стосується правового становища підприємства, **вміти** аналізувати та тлумачити відповідні нормативні приписи.

1. Загальна характеристика правового становища підприємства.
2. Класифікація підприємств.
3. Правове становище державних та комунальних унітарних підприємств.
4. Особливості правового становища виробничих кооперативів, приватних підприємств та інших видів підприємств.

Рекомендована література: [1,2,5,6,14,20,23,38]

Тема 5. Правове становище господарського товариства

Вступник повинен знати такі поняття господарського права як «господарське товариство», «корпоративні відносини», «корпоративні права», «корпоративні обов'язки» тощо, **орієнтуватись** у законодавстві, що стосується правового становища господарського товариства, **вміти** аналізувати та тлумачити відповідні нормативні приписи.

1. Загальна характеристика правового становища господарського товариства.
2. Правове регулювання створення, діяльності та припинення господарських товариств.
3. Загальна характеристика та специфіка корпоративних прав.
4. Корпоративні зв'язки. Поняття та специфіка.

Рекомендована література: [10,12,13,14,33,34,43,45,46]

Тема 6. Правове становище об'єднань суб'єктів господарювання

Вступник повинен знати такі поняття господарського права як «об'єднання підприємств», «господарське об'єднання», «просте товариство», «холдингова компанія» тощо, **орієнтуватись** у законодавстві, що стосується правового становища об'єднання суб'єктів господарювання, **вміти** аналізувати та тлумачити відповідні нормативні приписи.

1. Загальна характеристика правового становища об'єднань суб'єктів господарювання.
2. Правове регулювання створення, діяльності та припинення об'єднань підприємств.
3. Об'єднання суб'єктів господарювання без створення юридичної особи.
4. Об'єднання суб'єктів господарювання на основі відносин контролю.

Рекомендована література: [10,12,13,14,19,21,24,33]

Тема 7. Правове регулювання відносин власності та інших речових прав у сфері господарювання

Вступник повинен **знати** такі поняття господарського права як «право власності», «організаційно-установчі повноваження власника», «право господарського відання», «право оперативного управління», «право на чужі речі», «довірча власність» тощо, **орієнтуватись** у законодавстві, що стосується речових прав у сфері господарювання, **вміти** аналізувати та тлумачити відповідні нормативні приписи.

1. Право власності – основне речове право у сфері господарювання.
2. Форми права власності.
3. Правові режими господарського відання та оперативного управління.

Права на чужі речі.

4. Право довірчої власності.

Рекомендована література: [10,12,13,14,19,33,34,44,47].

Тема 8. Господарські зобов'язання та господарські договори

Вступник повинен **знати** такі поняття господарського права як «господарське зобов'язання», «майново-господарські зобов'язання», «організаційно-господарські зобов'язання», «принципи виконання господарських зобов'язань», «господарський договір», «функції господарського договору» тощо, **орієнтуватись** у законодавстві, що стосується господарських зобов'язань та господарських договорів, **вміти** аналізувати та тлумачити відповідні нормативні приписи.

1. Поняття господарського зобов'язання. Види господарських зобов'язань. Виникнення, виконання, припинення та недійсність господарських зобов'язань.

2. Поняття господарського договору. Функції, зміст та форма господарського договору.

3. Укладення, зміна, розірвання та припинення господарського договору.

4. Класифікація господарських договорів. Характеристика деяких видів господарських договорів.

Рекомендована література: [4,10,12,13,17,18,28,33,40,44].

Тема 9. Правопорушення у сфері господарювання. Господарсько-правова відповідальність

Вступник повинен знати такі поняття господарського права як «правопорушення у сфері господарювання», «господарсько-правова відповідальність», «адміністративно-господарські санкції», «відшкодування збитків», «штрафні санкції», «оперативно-господарські санкції» тощо, **орієнтуватись** у законодавстві, що стосується правопорушень у сфері господарювання та господарсько-правової відповідальності, **вміти** аналізувати та тлумачити відповідні нормативні приписи.

1. Поняття правопорушення у сфері господарювання. Класифікація правопорушень у сфері господарювання.

2. Поняття та функції господарсько-правової відповідальності.

3. Господарські санкції. Адміністративно-господарські санкції.

4. Підстави настання господарсько-правової відповідальності.

Рекомендована література: [10,12,13,33,34,36,51]

Тема 10. Захист прав та інтересів суб'єктів господарювання, а також господарських прав та інтересів інших учасників відносин у сфері господарювання.

Вступник повинен знати такі поняття господарського права як «захист господарських прав та інтересів», «шляхи (способи) захисту прав та інтересів суб'єктів господарювання», «юрисдикційний захист господарських прав та інтересів», «неюрисдикційний захист прав та інтересів суб'єктів

господарювання» тощо, **орієнтуватись** у законодавстві, що стосується захисту господарських прав та інтересів, **вміти** аналізувати та тлумачити відповідні нормативні приписи.

1. Поняття захисту прав та інтересів суб'єктів господарювання, шляхи його здійснення.

2. Форми захисту господарських прав та інтересів.

3. Засоби захисту права власності.

4. Особливості правової охорони інформації з обмеженим доступом у сфері господарювання та захисту ділової репутації суб'єктів господарювання.

Рекомендована література: [10,12,13,33,34,37,41,42,44,51]

Тема 11. Правове регулювання банкрутства

Вступник повинен **знати** такі поняття господарського права як «неплатоспроможність», «банкрутство», «санація», «мораторій на задоволення вимог кредиторів», «ліквідація» тощо, **орієнтуватись** у законодавстві, що стосується банкрутства, **вміти** аналізувати та тлумачити відповідні нормативні приписи.

1. Поняття банкрутства та його еволюція у законодавстві України і в законодавстві інших країн.

2. Основні етапи та учасники процедури банкрутства.

3. Відновлення платоспроможності боржника у банкрутстві.

4. Правове регулювання ліквідаційної процедури у банкрутстві.

Рекомендована література: [2,10,12,13,15,33,34,39]

Тема 12. Правові засади захисту економічної конкуренції, регулювання природних монополій та захисту від недобросовісної конкуренції

Вступник повинен **знати** визначення економічної конкуренції, такі поняття господарського права як «монопольне (домінуюче) становище на

ринку товару», «бар'єри вступу на ринок», «бар'єри виходу з ринку», «природна монополія», «недобросовісна конкуренція» тощо, **орієнтуватись** у законодавстві, що стосується конкуренції, **вміти** аналізувати та тлумачити відповідні нормативні приписи.

1. Правові засоби обмеження та попередження монополізму.
2. Природні монополії.
3. Недобросовісна конкуренція.
4. Правове становище Антимонопольного комітету України.

Рекомендована література: [1,7,9,12,13,16,20,39]

Тема 13. Правове регулювання кількісних та якісних параметрів господарської діяльності. Захист прав споживачів

Вступник повинен **знати** такі поняття господарського права як «ціна», «стандартизація», «нормативні документи зі стандартизації», «сертифікація», «споживач» тощо, **орієнтуватись** у законодавстві, що стосується ціноутворення, стандартизації, сертифікації, метрології та захисту прав споживачів, **вміти** аналізувати та тлумачити відповідні нормативні приписи.

1. Правове регулювання цін та ціноутворення.
2. Загальні правила стандартизації, сертифікації та метрології в Україні.
3. Стандартизація та сертифікація в окремих сферах господарювання.
4. Захист прав споживачів.

Рекомендована література: [5,10,12,13,16,33,34,36,38]

Тема 14. Правове регулювання окремих галузей господарської діяльності

Вступник повинен **знати** такі поняття господарського права як «господарсько-торговельна діяльність», «торговельна діяльність на організованому ринку», «торговельна діяльність на неорганізованому ринку», «агентська діяльність», «будівництво», «сільське господарство»,

«транспортна діяльність», «банківська діяльність», «професійна діяльність на фондовому ринку», «страхова діяльність» тощо, **орієнтуватись** у законодавстві, що стосується теми, **вміти** аналізувати та тлумачити відповідні нормативні приписи.

1. Правове регулювання господарсько-торговельної діяльності
2. Правове регулювання господарської діяльності в сфері капітального будівництва
3. Правове регулювання сільськогосподарської діяльності
4. Правове регулювання транспортної діяльності.
5. Правове регулювання фінансової діяльності.

Рекомендована література: [6,10,12,13,22,23,26,27,29,30,31,32,35,50]

Тема 15. Правове регулювання інвестицій та інновацій

Вступник повинен знати такі поняття господарського права як «інвестиції у сфері господарювання», «інвестиційна діяльність», «іноземні інвестиції», «інновації», «інноваційна діяльність», «вільна економічна зона», «територія пріоритетного розвитку», «концесія» тощо, **орієнтуватись** у законодавстві, що стосується правового регулювання інвестицій та інновацій, **вміти** аналізувати та тлумачити відповідні нормативні приписи.

1. Правовий режим інвестицій та інновацій.
2. Особливості правового регулювання іноземних інвестицій.
3. Правовий режим спеціальних (вільних) економічних зон, територій пріоритетного розвитку, технологічних та наукових парків.
4. Правове регулювання концесійної діяльності.

Рекомендована література: [8,10,11,13,16,18,23,25,27,33,34,49]

Тема 16. Правове регулювання зовнішньоекономічної діяльності та валютних операцій

Вступник повинен **знати** такі поняття господарського права як «зовнішньоекономічна діяльність», «ліцензування зовнішньоекономічних операцій», «квотування зовнішньоекономічних операцій», «зовнішньоекономічний договір», «валютна політика», «валютне регулювання», «валютний контроль» тощо, **орієнтуватись** у законодавстві, що стосується правового регулювання зовнішньоекономічної діяльності та валютних операцій, **вміти** аналізувати та тлумачити відповідні нормативні приписи.

1. Поняття та правовий режим зовнішньоекономічної діяльності.
2. Державне регулювання та контроль зовнішньоекономічної діяльності.
3. Договірне оформлення зовнішньоекономічних операцій.
4. Правове регулювання валютних операцій та валютного контролю.

Рекомендована література: [4,8,10,11,12,13,20,25,33,34,48,49]

Програма дисципліни «Цивільне право»

Розділ 1. Загальні положення цивільного права

Вступник повинен **знати** такі поняття як предмет, метод та функції цивільного права, принципи цивільного права тощо, **орієнтуватись** у законодавстві, що регулює особисті немайнові та майнові відносини, **вміти** аналізувати та тлумачити цивільно-правові норми.

1. Поняття, предмет, метод та функції цивільного права.
2. Принципи та система цивільного права.
3. Поняття та структура цивільного законодавства.
4. Поняття та види цивільних правовідносин. Співвідношення публічного та приватного права.
5. Тлумачення цивільно-правових норм.

Рекомендована література: [30, 36, 39, 42, 46]

Тема 2. Фізичні особи як суб'єкти цивільного права

Вступник повинен **знати** такі поняття як фізична особа, правоздатність та дієздатність, тощо, **орієнтуватись** у законодавстві, що стосується правосуб'єктності фізичної особи, **вміти** аналізувати та тлумачити відповідні нормативно-правові приписи.

1. Фізичні особи як суб'єкти цивільного права.
2. Правоздатність фізичних осіб. Виникнення та припинення правоздатності. Зміст правоздатності фізичних осіб.
3. Дієздатність фізичних осіб.
4. Опіка та піклування.

Рекомендована література: [30, 38, 39, 42, 48]

Тема 3. Юридичні особи як суб'єкти цивільного права

Вступник повинен **знати** такі поняття як юридична особа, правоздатність та дієздатність, тощо, **орієнтуватись** у законодавстві, що стосується порядку створення та припинення юридичної особи, **вміти** аналізувати та тлумачити відповідні нормативно-правові приписи.

1. Поняття та ознаки юридичної особи.
2. Поняття і види правосуб'єктності юридичних осіб. Органи юридичних осіб.
3. Цивільно-правовий статус філій та представництв юридичної особи.
4. Порядок і способи утворення юридичних осіб. Установчі документи юридичної особи.
5. Державна реєстрація юридичної особи та її правове значення.
6. Припинення діяльності юридичної особи. Порядок ліквідації юридичної особи.

Рекомендована література: [30, 32, 39, 42, 48, 62]

Тема 4. Об'єкти цивільного права

Вступник повинен **знати** такі поняття як об'єкти цивільних правовідносин, оборотоздатність об'єктів цивільних правовідносин тощо, **орієнтуватись** у законодавстві, що стосується оборотоздатності об'єктів цивільних правовідносин, **вміти** аналізувати та тлумачити відповідні нормативно-правові приписи.

1. Поняття і види об'єктів цивільних правовідносин.
2. Оборотоздатність об'єктів цивільних правовідносин.
3. Речі як об'єкти цивільних правовідносин.
4. Класифікація речей та її правове значення.

Рекомендована література: [30, 38, 39, 42, 48, 54, 62]

Тема 5. Правочини та угоди

Вступник повинен **знати** такі поняття як правочин, недійсні правочини тощо, **орієнтуватись** у законодавстві, що стосується правових наслідків недійсності правочину, **вміти** аналізувати та тлумачити відповідні нормативно-правові приписи.

1. Поняття і види правочинів.
2. Умови дійсності правочинів.
3. Недійсність правочину та її види.
4. Правові наслідки недійсності правочину.

Рекомендована література: [21, 35, 36, 37, 38, 48, 53]

Тема 6. Представництво

Вступник повинен **знати** такі поняття як представництво, довіреність, передоручення тощо, **орієнтуватись** у законодавстві, що стосується представництва, **вміти** аналізувати та тлумачити відповідні нормативно-правові приписи.

1. Поняття представництва.

2. Види представництва.
3. Довіреність. Форма та строк дії довіреності.
4. Передоручення.
5. Припинення довіреності. Наслідки припинення довіреності

Рекомендована література: [21, 38, 39, 41, 47, 64]

Тема 7. Строки та терміни

Вступник повинен **знати** такі поняття як строк, термін, позовна давність тощо, **орієнтуватись** у законодавстві, що стосується строків (термінів), **вміти** аналізувати та тлумачити відповідні нормативно-правові приписи.

1. Поняття строків в цивільному праві. Види строків. Строки здійснення цивільних прав і виконання цивільних обов'язків.

2. Порядок обчислення строків.

3. Поняття і значення строку позовної давності. Застосування позовної давності. Види строків позовної давності.

4. Вимоги, на які позовна давність не поширюється. Початок перебігу строку позовної давності. Зупинення, перерва і поновлення строків позовної давності. Наслідки закінчення строку позовної давності.

5. Випадки захисту порушеного права після закінчення строків позовної давності.

6. Правові наслідки спливу строку позовної давності. Вимоги, на які позовна давність не поширюється.

Рекомендована література: [26, 34, 49, 58, 61]

Тема 8. Особисті немайнові права фізичних осіб

Вступник повинен **знати** такі поняття як особисті немайнові права тощо, **орієнтуватись** у законодавстві, що стосується захисту особистих немайнових прав, **вміти** аналізувати та тлумачити відповідні нормативно-правові приписи.

1. Поняття та ознаки особистих немайнових прав, не пов'язаних з майновими.
2. Поняття та ознаки особистих немайнових відносин.
3. Підстави виникнення особистих немайнових прав фізичної особи.
4. Захист особистих немайнових прав.
5. Джерела правового регулювання особистих немайнових прав фізичної особи.

Рекомендована література: [29, 36, 47, 52, 73]

Розділ 2. Право власності та інші речові права

Тема 9. Право власності

Вступник повинен **знати** такі поняття як власність, право власності, зміст права власності тощо, **орієнтуватись** у законодавстві, що стосується права власності, **вміти** аналізувати та тлумачити відповідні нормативно-правові приписи.

1. Власність і право власності: співвідношення.
2. Зміст права власності.
3. Форми і види права власності за законодавством України.

Рекомендована література: [36, 43, 56, 62, 63]

Тема 10. Підстави виникнення та припинення права власності

Вступник повинен **знати** такі поняття як юридичний факт, договір тощо, **орієнтуватись** у законодавстві, що стосується виникнення та припинення права власності, **вміти** аналізувати та тлумачити відповідні нормативно-правові приписи.

1. Підстави виникнення прав власності та їх класифікація.
2. Момент виникнення права власності у набувача майна за договором.
3. Юридичні гарантії здійснення права власності.
4. Припинення права власності.

Рекомендована література: [36, 43, 56, 62, 63]

Тема 11. Право спільної власність

Вступник повинен **знати** такі поняття як власність, спільна сумісна власність, спільна часткова власність тощо, **орієнтуватись** у законодавстві, що стосується права спільної власності, **вміти** аналізувати та тлумачити відповідні нормативно-правові приписи.

1. Поняття права спільної власності та її види.
2. Поняття спільної часткової власності. Права та обов'язки учасників спільної часткової власності.
3. Право переважної купівлі частки в спільній власності.
4. Право спільної сумісної власності.
5. Правовий режим спільної сумісної та спільної часткової власності.

Рекомендована література: [34, 47, 50, 53, 62]

Тема 12. Речові права

Вступник повинен **знати** такі поняття як володіння, сервітут, емфітевзис, суперфіцій тощо, **орієнтуватись** у законодавстві, що стосується речових прав, **вміти** аналізувати та тлумачити відповідні нормативно-правові приписи.

1. Загальні положення про речові права та види речових прав.
2. Право володіння та користування чужим майном.
3. Поняття та види сервітутів.
4. Право користування чужою землею для сільськогосподарських потреб (емфітевзис).
5. Право користування чужою землею для забудови (суперфіцій).

Рекомендована література: [34, 47, 50, 53, 62]

Тема 13. Право інтелектуальної власності

Вступник повинен **знати** такі поняття як інтелектуальна власність, авторське право, патентне право тощо, **орієнтуватись** у законодавстві, що стосується права інтелектуальної власності, **вміти** аналізувати та тлумачити відповідні нормативно-правові приписи.

3. Поняття права інтелектуальної власності.

4. Об'єкти права інтелектуальної власності.

3. Авторське право.

4. Патентне право.

Рекомендована література: [36, 41, 42, 43, 48]

Розділ 3. Зобов'язальне право

Тема 14. Загальні положення про зобов'язання

Вступник повинен **знати** такі поняття як зобов'язання тощо, **орієнтуватись** у законодавстві, що стосується зобов'язальних правовідносин, **вміти** аналізувати та тлумачити відповідні нормативно-правові приписи.

1. Зобов'язальне право як підгалузь цивільного права.

2. Поняття та основні риси цивільно-правового зобов'язання.

3. Принципи добросовісності, розумності, справедливості.

4. Суб'єкти зобов'язальних правовідносин. Треті особи в зобов'язанні.

Множинність осіб в зобов'язанні.

5. Види цивільно-правових зобов'язань.

6. Підстави виникнення цивільно-правових зобов'язань

Рекомендована література: [27, 34, 38, 41, 52]

Тема 15. Виконання зобов'язання

Вступник повинен **знати** такі поняття як зобов'язання, принципи виконання зобов'язань тощо, **орієнтуватись** у законодавстві, що стосується

зобов'язальних правовідносин, **вміти** аналізувати та тлумачити відповідні нормативно-правові приписи.

1. Поняття виконання зобов'язання.
2. Поняття та принципи виконання зобов'язання.
3. Суб'єкти виконання зобов'язання.
4. Виконання зобов'язання з множинністю осіб.
5. Предмет виконання зобов'язання. Строк, місце та спосіб виконання зобов'язання.
6. Особливості виконання зобов'язання на користь третьої особи.

Рекомендована література: [30, 47, 50, 52]

Тема 16. Забезпечення виконання зобов'язання

Вступник повинен **знати** такі поняття як зобов'язання, способи забезпечення виконання зобов'язань тощо, **орієнтуватись** у законодавстві, що стосується зобов'язальних правовідносин, **вміти** аналізувати та тлумачити відповідні нормативно-правові приписи.

1. Поняття та способи забезпечення виконання зобов'язання.
2. Види способів забезпечення виконання зобов'язань.
3. Неустойка, її види та форми. Функції неустойки.
4. Завдаток як спосіб забезпечення виконання зобов'язання. Функції завдатку.
5. Поручка як спосіб забезпечення виконання зобов'язання.
6. Гарантія за Цивільним кодексом України.
7. Загальні положення про заставу як спосіб забезпечення виконання зобов'язань.
8. Притримання.

Рекомендована література: [30, 32, 47, 50]

Тема 17. Відповідальність за порушення зобов'язання

Вступник повинен знати такі поняття як зобов'язання, відповідальність за порушення зобов'язань тощо, **орієнтуватись** у законодавстві, що стосується зобов'язальних правовідносин, **вміти** аналізувати та тлумачити відповідні нормативно-правові приписи.

1. Поняття цивільно-правової відповідальності.
2. Функції, форми та види цивільно-правової відповідальності.
3. Відшкодування збитків, сплата неустойки, втрата завдатку як види цивільно-правової відповідальності.
4. Особливості цивільно-правової відповідальності за невиконання або неналежне виконання грошових зобов'язань.
5. Загальні та спеціальні умови цивільно-правової відповідальності.

Рекомендована література: [30, 31, 32, 44, 52]

Практичні завдання для фахового вступного випробування

1. Підприємство, яке здійснює ліцензовані види діяльності, змінило найменування та місцезнаходження. Чи потрібно, на Вашу думку, підприємству у зв'язку з цим одержувати нові ліцензії, не зважаючи на те, що строк дії отриманих раніше ліцензій ще не закінчився?

2. У ході розгляду господарського спору позивач у засіданні пред'явив судді постанову Вищого господарського суду України, якою було вирішено близький за змістом спір між іншими суб'єктами господарювання. Суддя місцевого господарського суду використав зміст наданого документа в якості обґрунтування щодо вирішення спору, який він розглядав. Чи правильно, на Вашу думку, вчинив суддя?

3. Державний реєстратор відмовив у реєстрації товариства з обмеженою відповідальністю, серед засновників якого, згідно з договором про створення товариства та статутом, самотійно виступала філія підприємства. Чи правомірно, на Вашу думку, вчинив державний реєстратор?

4. Після того, як акціонер приватного акціонерного товариства послідовно скупив акції всіх інших акціонерів і, таким чином, став єдиним акціонером товариства, він шляхом прийняття відповідного рішення зборами акціонерів вирішив реорганізувати акціонерне товариство в унітарне приватне підприємство. Однак державний реєстратор залишив документи, подані для внесення запису до Єдиного державного реєстру про рішення щодо припинення юридичної особи, без розгляду, мотивуючи це тим, що згідно з ч. 4 ст. 153 ЦК України акціонерне товариство може складатися з однієї особи у разі придбання акціонером усіх акцій товариства. Тому, як зазначив державний реєстратор, перетворення є недоцільним та необґрунтованим. Чи ґрунтується, на Вашу думку, позиція державного реєстратора на чинному законодавстві?

5. У процесі виконавчого провадження державний виконавець наклав арешт на акції, належні акціонеру – фізичній особі. Копії постанови про арешт акцій державний виконавець надав депозитарній установі (зберігачу) та акціонерному товариству. Під час реєстрації учасників чергових зборів акціонерів реєстраційна комісія відмовила в реєстрації до участі у зборах власнику арештованих акцій, посилаючись на впровадження стосовно належних йому акцій арешту. Чи правомірно, на Вашу думку, вчинила реєстраційна комісія?

6. На установчих зборах корпорації серед представників підприємств – засновників виникла суперечка про необхідність передбачити в установчому документі корпорації створення статутного капіталу. Як, на Вашу думку, повинне бути вирішене це питання виходячи із змісту законодавства, що регулює правове становище об'єднань підприємств?

7. Підприємство у повному обсязі отримало передоплату у розмірі 9000000 грн., однак договірну поставку (всупереч вимогам договору) не здійснило. Кредитор звернувся до суду з позовом про виконання договірних зобов'язань в натурі, і суд задовольнив цей позов. Чи існують у такій

ситуації у кредитора підстави для ініціювання провадження у справі про банкрутство боржника?

8. Після одержання кредиту виявилось, що один примірник кредитного договору містить умову про те, що відсотки сплачуються щомісячно (екземпляр банку), а інший примірник (примірник позичальника) – що відсотки сплачуються щоквартально. Така ситуація виникла тому, що кожна сторона самостійно заповнила пустий рядок у своєму примірнику договору. При цьому у обох примірниках договору було застереження про те, що якщо між текстами примірників виникають розбіжності, то слід керуватися примірником договору, який є у банку. Позичальник після одержання кредиту взагалі не сплачував відсотки, мотивуючи це тим, що договір кредиту є неукладеним. Банк звернувся до суду за розірванням договору кредиту і за стягненням з позичальника заборгованості за кредитом, відсотками та пені у розмірі, передбаченому договором. Позичальник у відзиві на позов вказав, що договірні відносини взагалі не виникли, тому для застосування його положень немає підстав. Як, на Вашу думку, повинен вирішити цей спір суд?

9. Підприємство-постачальник внаслідок повені не змогло виконати поставку, передбачену договором. Чи може підприємство бути звільненим від відповідальності за порушення договірного зобов'язання з підстави дії обставин непереборної сили, якщо договором не передбачено можливості звільнення від відповідальності за наявності таких обставин?

10. Керівник підприємства уклав договір купівлі-продажу із перевищенням наданої йому компетенції. Після його звільнення новий керівник вирішив повернути продане майно підприємству у судовому порядку. На Вашу думку, яким повинен бути зміст майбутнього позову: про визнання недійсним договору купівлі-продажу та повернення покупцем одержаного на виконання цього договору майна в натурі (ч. 1 ст. 216 ЦК

України) чи про витребування майна з чужого незаконного володіння (ст. 388 ЦК України)?

11. Державне комерційне підприємство «Х» протягом тривалого періоду рентабельно працювало, використовуючи у своїй діяльності за цільовим призначенням основні засоби, внесені до його статутного капіталу при створенні; воно виконувало державні замовлення та фінансові плани. Однак міністерство, до сфери управління якого входило це підприємство і до компетенції якого було віднесене управління державною власністю, що була закріплена за підприємством «Х», видало наказ про вилучення частини основних фондів цього підприємства з метою їх передання державному підприємству «У». Керівник підприємства «Х» відмовився від виконання цього наказу з тих підстав, що, по-перше, у разі вилучення частини основних засобів унеможливиться виробнича діяльність підпорядкованого йому підприємства; по-друге, міністерство не наділене повноваженнями на пряме розпорядження майном, закріпленим за підприємством «Х» на праві господарського відання; по-третє, вилучити майно, внесене до статутного капіталу, можливо лише шляхом відповідного зменшення розміру статутного капіталу та державної реєстрації змін у статуті державного підприємства, а не директивним шляхом.

Чия правова позиція, на Вашу думку, є правильною?

12. Відповідно до ч. 1 ст. 163 ГК України цінним папером є документ встановленої форми з відповідними реквізитами, що посвідчує грошове або інше майнове право і визначає відносини між суб'єктом господарювання, який його випустив (видав), і власником та передбачає виконання зобов'язань згідно з умовами його випуску, а також можливість передачі прав, що випливають з цього документа, іншим особам. Чи є цінним папером лотерейний білет, на який припав виграш?

13. Орган Державної фіскальної служби України, здійснюючи планову перевірку підприємства, встановила, що в договорах поставки ціна продукції,

яку підприємство постачало своїм покупцям, зазначена в еквіваленті іноземної валюти. В поясненнях на акт перевірки підприємство вказало, що воно імпортує продукцію, яку потім продає на внутрішньому ринку України. З метою уникнення втрат при зміні курсу іноземної валюти ціна в гривнях визначається в еквіваленті до іноземної валюти, однак платежі за поставлену продукцію провадяться в національній валюті.

Посилаючись на постанову КМУ від 18 грудня 1998 р. № 1998 «Про вдосконалення порядку формування цін», а також на лист Міністерства економіки України від 13 червня 2000 р. № 27-22/287 «Про формування цін в еквіваленті іноземної валюти» (де вказано, що під час розрахунків між резидентами України у національній валюті України визначення ціни через еквівалент будь-якої іноземної валюти є порушенням і тягне застосування санкцій відповідно до ст. 14 Закону України «Про ціни і ціноутворення»), податковий орган надіслав податкове повідомлення-рішення про сплату всієї виручки, одержаної внаслідок порушення дисципліни цін, в дохід державного бюджету та стягнення в дохід позабюджетного фонду місцевої ради штрафу в двократному розмірі отриманої суми виручки.

Підприємство звернулося в адміністративний суд про визнання цього податкового повідомлення-рішення протиправним та його скасування.

Проаналізуйте правові позиції сторін.

14. Підприємство господарським способом спорудило склад, необхідний йому для зберігання виготовленої продукції. На керівника підприємства Державною архітектурно-будівельною інспекцією було накладене адміністративне стягнення у вигляді штрафу на підставі ст. 164 КУпАП «Порушення порядку провадження господарської діяльності», оскільки підприємство, яке він очолює, діяло без одержання ліцензії на право ведення господарської діяльності у будівництві, пов'язаної із створенням об'єктів архітектури. Рішення мотивувалося тим, що у п. 1.4 «Ліцензійних умов провадження господарської діяльності у будівництві, пов'язаної зі

створенням об'єктів архітектури», що затверджені наказом Міністерства регіонального розвитку та будівництва України від 27 січня 2009 р. № 47, передбачено, що вимоги про отримання ліцензії поширюються на всіх суб'єктів господарської діяльності незалежно від їх організаційно-правової форми та форми власності, які виконують роботи, пов'язані зі створенням об'єктів архітектури, відповідно до «Переліку робіт провадження господарської діяльності у будівництві, пов'язаної зі створенням об'єктів архітектури» (цей перелік є додатком до ліцензійних умов). Органом контролю було встановлено, що при спорудженні складу підприємство здійснювало будівельні та монтажні роботи, що потребують ліцензування.

У поясненні на протокол про вчинення правопорушення керівник підприємства вказав, що рішення про застосування штрафу є незаконним, оскільки, на його думку, здійснення будівельних робіт для власних потреб та власними силами підприємства, тобто господарським способом, не потребує ліцензування. Адже в цій ситуації взагалі не має місця господарська діяльність, оскільки її невід'ємною рисою спрямованість на ринок (як вказано у ст. 3 ГК України). Тобто ліцензуванню підлягають лише ті будівельні роботи, які реалізуються іншим особам та мають цінову визначеність, однак самі ці ознаки відсутні у випадку виконання будівельних робіт господарським способом.

Оцініть правові позиції сторін суперечки.

15. Для надання кредиту банк висунув потенційному позичальнику (товариству з обмеженою відповідальністю) вимогу надати йому протокол засідання вищого органу (загальних зборів учасників) з рішенням про укладання кредитного договору та про надання директору повноважень підписати кредитний договір. Позичальник виконав цю вимогу та надав оригінал відповідного протоколу, підписаний представниками учасників товариства з обмеженою відповідальністю та скріплений печаткою позичальника. Після ознайомлення з документом юридичний відділ банку

висунув додаткову вимогу – щоб підписи представників учасників, які діяли на підставі довіреностей, були засвідчені печатками тих підприємств, яких вони представляють, оскільки правочини юридичних осіб, відповідно до вимог ч. 2 ст. 207 ЦК України, повинні бути скріплені їх печатками. Аргументи потенційного позичальника про те, що повноваження представників підтверджені довіреностями, оформленими належним чином, а також про те, що самі учасники є іноземними підприємствами, впливу не справили. Процедура кредитування була зупинена.

Оцініть правові позиції сторін суперечки.

16. Українське підприємство поставило постійному представництву іноземного підприємства в Україні товар на умовах EXW. Згідно з цими умовами, зафіксованими у п. 22 «Інкотермс. Офіційні правила тлумачення торговельних термінів Міжнародної Торгової Палати (редакція 2000 року)» продавець вважається таким, що виконав свої зобов'язання щодо поставки в момент, коли він надав товар у розпорядження покупця на площах свого підприємства чи в іншому названому місці (наприклад, на заводі, фабриці, складі і т. ін.), без здійснення митного очищення товару для експорту та завантаження його на будь-який приймаючий транспортний засіб.

Як Ви вважаєте, чи є зазначена господарська операція експортною та чи потрібно оформлювати вивізну вантажну митну декларацію на товар?

17. У договорі поставки було передбачено, що покупець здійснює на користь постачальника передоплату у повній ціні продукції, що повинна бути поставлена. Обов'язок здійснити передоплату покупець не виконав, внаслідок чого продавець звернувся до суду з позовом про розірвання договору поставки та стягнення з покупця передбаченої договором суми пені. Покупець у відзиві на позов просив суд відмовити позивачу в повному обсязі, оскільки, по-перше, у договорі поставки було вказано, що він вступає в силу з моменту здійснення передоплати (тобто цей договір не відбувся), а по-друге - у продавця не виникло збитків (адже поставка не відбулася).

Яке рішення, на Вашу думку, повинен прийняти господарський суд?

18. Підприємство звернулося з позовом до адміністративного суду про скасування рішення стосовно нарахування податковим органом штрафних санкцій за порушення касової дисципліни. Зокрема, було проведено перевірку підприємства – позивача, в ході якої податковим органом було встановлено перевищення ліміту залишку готівки у касі. Виходячи з вищевикладеного, з точки зору податкового органу підприємство порушило вимоги п. 5.11 «Положення про ведення касових операцій», що було затверджене постановою Правління НБУ від 15 грудня 2004 р. № 637. Податковий орган застосовував штрафні санкції до порушника згідно з Указом Президента України «Про застосування штрафних санкцій за порушення норм з регулювання обігу готівки» від 12 червня 1995 р. № 436/95 у двократному розмірі від сум виявленої понадлімітної готівки за кожний день. Підприємство – позивач вважає, що податкові органи мають право застосовувати фінансові штрафні санкції як вид адміністративно-господарських санкцій у випадках, порядку і розмірах, встановлених законами України, а не Указом Президента.

Чи правомірно, на Вашу думку, податкові органи застосували штрафні санкції?

19. Податковий орган звернувся до господарського суду з позовом про визнання недійсним договору комісії між підприємствами. За цим договором комітент передав комісіонеру для реалізації природний газ. Податківці виходили з того, що комітент передав комісіонеру газ на реалізацію протиправно, не маючи ліцензії на поставку газу. В той же час, згідно з п. 19 ст. 9 Закону України «Про ліцензування певних видів господарської діяльності» постачання природного газу за регульованим, за нерегульованим тарифом підлягає ліцензуванню, правила ліцензування встановлені постановами Національної комісії регулювання електроенергетики України. Згідно з ч. 1 ст. 227 ЦК України правочин юридичної особи, вчинений нею

без відповідного дозволу (ліцензії), може бути визнаний судом недійсним. Яке рішення, на Вашу думку, повинен прийняти суд?

20. Підприємство-постачальник в порушення договірних зобов'язань не завершило поставку продукції у встановлений строк, хоча передоплату за продукцію одержало в повній сумі. Від завершення поставки підприємство-постачальник відмовилося і мотивувало відмову тим, що покупець має зустрічний борг перед постачальником за поставку продукції за іншим договором, а тому підприємство-постачальник, хоча це і не було встановлене договором поставки, використовує відстрочення відвантаження продукції як один із видів оперативно-господарських санкцій, передбачених ст. 236 ГК України. Чи ґрунтуються, на Вашу думку, твердження підприємства-постачальника на положеннях чинного законодавства України?

21. Державний реєстратор залишив без розгляду документи, подані для державної реєстрації припинення підприємства шляхом ліквідації власником, з посиланням на ч. 1 та ч. 5 ст. 51 Закону України «Про відновлення платоспроможності боржника або визнання його банкрутом». Зокрема, у письмовому повідомленні державний реєстратор вказав, що вартості майна підприємства було недостатньо для задоволення вимог кредиторів, і воно повинне було ліквідуватися в порядку, передбаченому Законом України «Про відновлення платоспроможності боржника або визнання його банкрутом».

Підприємство подало позов до адміністративного суду про зобов'язання державного реєстратора внести відповідний запис до Єдиного державного реєстру юридичних осіб та фізичних осіб - підприємців. У позові було вказано, що майна підприємства дійсно було недостатньо для задоволення вимог кредиторів, однак всі борги за грошовими зобов'язаннями та зобов'язаннями щодо сплати податків і зборів (обов'язкових платежів) боржника було погашено за рахунок засновників підприємства (відповідно до положень ч. 6 ст. 51 Закону України «Про відновлення платоспроможності

боржника або визнання його банкрутом», в якій передбачено солідарну відповідальність власника майна боржника та посадових осіб, які допустили порушення вимог ч. 1 ст. 51 вказаного Закону), перед кредиторами боржника.

Яке рішення, на Вашу думку, повинен прийняти суд?

22. Відповідно до ст. 14 Закону України «Про нафту і газ» власник спеціального дозволу на користування нафтогазоносними надрами не може дарувати, продавати або в інший спосіб відчужувати права, надані йому спеціальним дозволом на користування нафтогазоносними надрами, іншій юридичній чи фізичній особі, в тому числі передавати їх до статутних капіталів створюваних за його участю суб'єктів господарювання, а також вносити як вклад у спільну діяльність. Ця заборона встановлена для всіх власників спеціальних дозволів, включаючи також тих із них, які придбали дозвіл на аукціоні. Поясніть, чим обґрунтовується така позиція законодавця. Чи не суперечить вона гарантіям стосовно реалізації права приватної власності, встановленим законодавством України, включаючи ст. 41 Конституцію України?

23. Після того, як позичальник не повернув позику, забезпечену заставою акцій, кредитор-заставодержатель та позичальник-заставадавець уклали договір, яким врегулювали процедуру передачі заставлених акцій у власність заставодержателя в рахунок погашення забезпеченого заставою боргу. Однак депозитарна установа (зберігач) відмовила клієнту - заставадавецю у виконанні розпорядження на переказ акцій з його рахунку у цінних паперах на тій підставі, що договір, на виконання якого депозитарній установі (зберігачу) було подане розпорядження на переказ, був укладений з набувачем акцій (заставодержателем) без посередництва торговця цінними паперами. Свою позицію депозитарна установа (зберігач) мотивувала тим, що передача заставлених акцій з метою погашення боргу у ст. 17 Закону України «Про цінні папери та фондовий ринок» не вказана серед тих операцій, що не вважаються професійною діяльністю з торгівлі цінними

паперами, а також не включена до переліку операцій, що можуть здійснюватися без участі торговця цінними паперами. Відповідно, клієнт, з точки зору депозитарної установи (зберігача), порушив при відчуженні акцій вимоги чинного законодавства, і це правопорушення унеможлиблює переказ цих цінних паперів їх отримувачу.

Оцініть обгрунтованість правової позиції депозитарної установи (зберігача).

24. В забезпечення виконання зобов'язань по поверненню споживчого кредиту позичальник – фізична особа надав банку у заставу валютні цінності (готівкову іноземну валюту). При інспекційній перевірці працівники територіального управління НБ України зафіксували у зв'язку з цим в якості правопорушення те, що ні банк, ні заставодавець не одержали індивідуальної ліцензії НБ України на використання іноземної валюти на території України як застави. В поясненні на акт перевірки банк вказав, що одержання індивідуальної ліцензії для використання іноземної валюти як застави у цій ситуації не є обов'язковим, оскільки банк мав генеральну ліцензію на здійснення операцій з валютними цінностями, що і звільнило обидві сторони від необхідності одержувати ще й індивідуальну ліцензію. Прокоментуйте ситуацію з точки зору вимог валютного законодавства України.

25. Підприємство-1 звернулося з позовом до господарського суду про стягнення з Підприємства-2 пені за несвоєчасну поставку товарів у передбаченому договором поставки розмірі – 2 % від загальної вартості товарів за кожен день прострочення поставки протягом 2-х років прострочення. У відзиві на позов Підприємство-2 не заперечувало проти факту прострочення поставки, але заперечувало проти розміру пені, посилаючись на Закон України «Про відповідальність за несвоєчасне виконання грошових зобов'язань», відповідно до якого максимальний розмір пені має складати подвійну облікову ставку НБ України, що діяла у період, за

який сплачується пеня. Проаналізуйте ситуацію на предмет обґрунтованості правових позицій сторін спору.

26. Банк і позичальник уклали договір застави цінних паперів (акцій), яким забезпечили виконання зобов'язань за кредитним договором. Оскільки акції були випущені в бездокументарній формі, обліковувались на рахунку у депозитарній установі (зберігачеві), сторони укладаючи договір застави, виходили з того, що їм слід керуватися не правилами застави речей, а правилами застави майнових прав (Розділ 5 Закону України «Про заставу»). Чи правильно, на вашу думку, сторони договору застави застосували чинне законодавство?

27. При розгляді спору відповідач до винесення рішення зробив заяву про вплив трьохрічного строку позовної давності для звернення до суду з вимогою про здійснення платежу, строк якого точно визначено договором. Позивач заперечив проти впливу строку позовної давності і послався на ч. 1 ст. 261 Цивільного кодексу України, де зазначено, що перебіг позовної давності починається від дня, коли особа довідалася або могла довідатися про порушення свого права або про особу, яка його порушила. На доказ позивач пред'явив лист відповідача, в якому той відмовлявся від погашення спірної заборгованості, і цей лист був датований за декілька місяців перед зверненням позивача до суду. Як, на Вашу думку, повинен вирішити питання застосування строків позовної давності у цій ситуації суд?

28. Підприємство «А» (вантажовідправник за договором) уклало договір перевезення вантажу з транспортним підприємством «Б» (залізниця, перевізник за договором), за яким «А» зобов'язане передати для перевезення вантаж і оплатити вартість перевезення, а «Б» зобов'язане прийняти вантаж до перевезення та доставити його до пункту призначення. В договорі перевезення вантажу було обумовлено також і перевезення представника вантажовідправника для того, щоб він після прибуття вантажу міг взяти участь в передачі-прийнятті товару з представником вантажоодержувача.

Після прибуття до пункту призначення і відкриття контейнера комісією з приймання вантажу була виявлена недостача товару за супровідними документами (накладною). Контейнер, в якому перевозився вантаж, в порушення правил перевезення, не пломбувався. За результатами огляду контейнера представник вантажовідправника склав акт, в якому були зафіксовані обсяги недостачі та дефекти контейнера, де перевозився вантаж. Після оформлення акту вантажовідправник та вантажоодержувач організували приймання товару з контейнера та перемістили його на транспортний засіб вантажоодержувача.

Пізніше вантажовідправник звернувся до господарського суду з позовом до перевізника про стягнення збитків, що понесені у зв'язку із недостачею вантажу, посилаючись на вину перевізника щодо незабезпечення схоронності вантажу під час його перевезення. Під час судового розгляду позову перевізник не визнав позовні вимоги на тій підставі, що представник вантажовідправника супроводжував вантаж як провідник, а це знімає відповідальність з перевізника за схоронність вантажу (оскільки відповідно до п. 111 Статуту залізниць України залізниця звільняється від відповідальності за втрату, недостачу, псування або пошкодження вантажу у разі, коли вантаж перевозився у супроводі провідника відправника чи одержувача).

Дайте оцінку доказам сторін у справі.

29. Після того, як позичальник відмовився укласти з банком додатковий договір до кредитного договору про підвищення відсоткової ставки, банк письмово повідомив його про одностороннє розірвання договору та представив вимогу достроково повернути кредит і сплатити відповідні відсотки. При цьому банк послався на ст. 651 ЦК України, де вказується, що зміна або розірвання договору допускається лише за згодою сторін, якщо інше не встановлено договором або законом (а в кредитному договорі відповідне право банку було зафіксоване).

Позичальник на це не погодився, вказавши, що згідно ч. 3 ст. 6 Закону України «Про фінансові послуги та державне регулювання ринків фінансових послуг» фінансовим установам забороняється вимагати дострокового погашення несплаченої частини боргу за кредитом та розривати в односторонньому порядку укладені кредитні договори у разі незгоди позичальника із пропозицією фінансової установи збільшити процентну ставку або інший платіж, передбачений кредитним договором або графіком погашення боргу.

Банк звернувся до суду з позовом про дострокове розірвання кредитного договору та стягнення заборгованості, вказавши, що правила ч. 3 ст. 6 Закону України «Про фінансові послуги та державне регулювання ринків фінансових послуг» носять загальний характер, а тому до банків, які керуються спеціальним банківським законодавством, застосовуватися не можуть. Зокрема, у Законі України «Про банки і банківську діяльність» такого виду обмеження не передбачене.

Оцініть правові позиції сторін.

30. Іноземна компанія звернулася до української юридичної фірми за консультацією щодо можливості відкриття в Україні філії, яка б здійснювала основну виробничу діяльність компанії на території України. Їм було роз'яснено, що відкриття відокремлених підрозділів іноземних суб'єктів господарювання у формі філії законодавством України не передбачене, а лише є можливість відкриття представництв іноземного суб'єкта господарювання, які, згідно із абз. 45 ст. 1 Закону України «Про зовнішньоекономічну діяльність», лише представляють інтереси іноземного суб'єкта господарської діяльності в Україні, однак не мають права здійснювати виробничі функції засновника. Чи правильною, на Вашу думку, є ця консультація?

**Теоретичні питання для фахового вступного випробування з
господарського права**

1. Поняття та види господарської діяльності.
2. Обмеження господарської діяльності.
3. Поняття підприємництва. Заборони стосовно ведення підприємницької діяльності.
4. Умови ведення підприємницької діяльності. Державна реєстрація підприємництва.
5. Підстави припинення підприємницької діяльності.
6. Некомерційна господарська діяльність: поняття, суб'єкти, особливості правового режиму.
7. Державне господарське регулювання. Державний господарський нагляд (контроль).
8. Форми реалізації державної економічної політики.
9. Поняття і види господарських відносин.
10. Предмет та метод господарського права.
11. Система джерел господарського права.
12. Класифікація нормативно-правових актів господарського законодавства.
13. Поняття та види суб'єктів господарювання.
14. Утворення суб'єктів господарювання.
15. Ознаки суб'єктів господарювання - юридичних осіб (господарських організацій).
16. Сутність реорганізації суб'єкта господарювання та її види.
17. Підстави та етапи процедури ліквідації суб'єкта господарювання.
18. Особливості правового становища фізичних осіб - підприємців.
19. Поняття підприємства. Види та організаційні форми підприємств.
20. Поняття та юридичний статус акціонерного товариства. Види акціонерних товариств.

21. Поняття акції та її правовий режим.
22. Товариство з обмеженою відповідальністю. Товариство з додатковою відповідальністю.
23. Види об'єднань підприємств.
24. Поняття права власності. Форми права власності.
25. Право державної власності та право комунальної власності у сфері господарювання.
26. Право приватної власності суб'єктів господарювання.
27. Режими господарського відання майном та оперативного управління майном.
28. Поняття господарського зобов'язання. Види господарських зобов'язань.
29. Поняття господарського договору. Особливості господарського договору.
30. Вимоги до змісту господарського договору.
31. Характеристика господарських договорів з відчуження майна.
32. Характеристика господарських договорів з надання послуг.
33. Характеристика господарських договорів з виконання робіт.
34. Господарське правопорушення. Класифікація господарських правопорушень.
35. Господарсько-правова відповідальність: поняття та функції.
36. Види господарських санкцій.
37. Підстави застосування господарсько-правової відповідальності.
38. Штрафні санкції у вигляді грошової суми.
39. Поняття та види юрисдикційного захисту господарських прав та інтересів.
40. Характеристика неюрисдикційного захисту господарських прав та інтересів.
41. Поняття неплатоспроможності та банкрутства.

42. Механізми відновлення платоспроможності боржника під час банкрутства.
43. Поняття ліквідації банкрута та її основні етапи.
44. Основні види порушень законодавства про захист економічної конкуренції.
45. Поняття недобросовісної конкуренції. Класифікація правопорушень, що належать до недобросовісної конкуренції.
46. Види цін та порядок їх встановлення.
47. Поняття стандартизації та сертифікації. Види стандартів.
48. Торговельна діяльність: суб'єкти, об'єкти та форми.
49. Суб'єкти відносин у сфері будівельної діяльності.
50. Організаційні форми сільськогосподарських підприємств.
51. Договірне оформлення транспортної діяльності.
52. Поняття банку. Класифікація банків.
53. Професійна діяльність на фондовому ринку: поняття та види.
54. Характеристика функцій та змісту основних документів процедури страхування.
55. Порівняльна характеристика інвестиційної та інноваційної діяльності.
56. Поняття, види та форми іноземних інвестицій.
57. Концесія: поняття, суб'єкти та об'єкти.
58. Поняття зовнішньоекономічної діяльності, її ознаки та принципи ведення.
59. Вимоги до форми та змісту (умов) зовнішньоекономічного договору (контракту).
60. Правове регулювання строків та інших умов повернення валютної виручки.

Теоретичні питання для фахового вступного випробування з цивільного права

1. Поняття, предмет та методи Цивільного права.
2. Функції та принципи Цивільного права.
3. Визначення та система Цивільного права.
4. Цивільне право, як наука.
5. Загальні положення Цивільного законодавства.
6. Дія норм Цивільного законодавства.
7. Співвідношення галузевого і комплексного законодавства та застосування його за аналогією.
8. Поняття та підстави виникнення Цивільних прав та обов'язків.
9. Здійснення Цивільних прав.
10. Виконання Цивільних обов'язків.
11. Захист Цивільних прав та інтересів.
12. Самозахист Цивільних прав.
13. Характеристика правоздатності фізичної особи.
14. Цивільна дієздатність фізичної особи.
15. Обмеження дієздатності фізичної особи.
16. Визнання фізичної особи не дієздатною.
17. Визнання фізичної особи безвісно відсутньою або оголошення її померлою.
18. Фізична особа – підприємець (правовий статус).
19. Поняття, ознаки та види юридичних осіб.
20. Організаційно-правова форма юридичних осіб.
21. Цивільна правоздатність та дієздатність юридичної особи.
22. Порядок створення та припинення юридичної особи.
23. Загальна характеристика підприємницьких товариств.
24. Загальне положення про об'єкти Цивільного права.
25. Речі, як об'єкти Цивільного права.

26. Майно та грошові кошти, як об'єкти Цивільного права.
27. Цінні папери, як об'єкти Цивільного права.
28. Нематеріальні блага, як об'єкти Цивільного права.
29. Поняття та види строків і термінів в Цивільному праві України.
30. Обчислення строків в Цивільному праві.
31. Поняття та види позовної давності.
32. Обчислення строків позовної давності.
33. Зупинення та переривання перебігу позовної давності.
34. Юридична природа особистих немайнових прав.
35. Здійснення особистих немайнових прав.
36. Обмеження та захист особистих немайнових прав.
37. Способи захисту особистих немайнових прав.
38. Правові наслідки порушення особистих немайнових прав.
39. Особисті немайнові права, що забезпечують природне існування фізичних осіб.
40. Особисті немайнові права, що забезпечують соціальне буття фізичної особи.
41. Право власності та його характеристика.
42. Зміст права власності та його здійснення.
43. Зміст та характеристика права приватної власності.
44. Зміст та характеристика права державної власності.
45. Зміст та характеристика права комунальної власності.
46. Підстави набуття права власності.
47. Правова характеристика знахідки як об'єкта права власності.
48. Набувальна давність та її характеристика.
49. Підстави припинення права власності.
50. Поняття та види права спільної власності.
51. Право спільної часткової власності (загальна характеристика).
52. Право спільної сумісної власності (загальна характеристика).

53. Право власності на землю (загальна характеристика).
54. Право власності на житло (загальна характеристика).
55. Загальна характеристика речових прав на чуже майно.
56. Сервітутні права (загальна характеристика).
57. Право користування земельною ділянкою для сільськогосподарських потреб.
58. Характеристика способів захисту права власності.
59. Право забудови земельної ділянки (загальна характеристика).
60. Віндикаційний та негаторний позов (загальна характеристика).
61. Юридична природа права інтелектуальної власності.
62. Об'єкти та суб'єкти права інтелектуальної власності.
63. Особисті майнові та немайнові права суб'єктів права інтелектуальної власності.
64. Поняття об'єкта та суб'єкта авторського права.
65. Виникнення авторського права та його використання.
66. Поняття об'єкта та суб'єкта суміжних прав.
67. Виникнення суміжних прав та їх реалізація.
68. Характеристика використання твору.
69. Використання суміжних прав.
70. Поняття та характеристика об'єктів права промислової власності.
71. Суб'єкти права промислової власності.
72. Майнові права інтелектуальної власності на винахід.
73. Право інтелектуальної власності на комерційне найменування.
74. Право інтелектуальної власності на торгівельну марку.
75. Право інтелектуальної власності на географічне зазначення.
76. Право інтелектуальної власності на комерційну таємницю.
77. Поняття, характеристика та специфічні риси зобов'язання.
78. Сторони у зобов'язанні (правовий статус).
79. Порядок та підстави зміни сторін у зобов'язанні.

80. Правовий статус сторін у зобов'язанні.
81. Валюта у зобов'язанні.
82. Загальна характеристика та умови виконання Цивільних зобов'язань.
83. Строк та місце виконання зобов'язань.
84. Виконання грошового зобов'язання.
85. Зустрічне та альтернативне виконання зобов'язання.
86. Виконання солідарного зобов'язання.
87. Поняття та види зобов'язання, виконання зобов'язання.
88. Поняття неустойки та підстави виникнення права на неї.
89. Предмет неустойки.
90. Поручка, її поняття, встановлення та припинення.
91. Сторони у договорі поручки: їх права, обов'язки та відповідальність.
92. Поняття та характеристика гарантійного зобов'язання.
93. Права, обов'язки та відповідальність сторін у гарантії.
94. Припинення гарантії.
95. Поняття та характеристика завдатку.
96. Правові наслідки порушення або припинення зобов'язання забезпечуване завдатком.
97. Загальна характеристика застави.
98. Види застав та їх характеристика.
99. Сторони у заставі: їх права та обов'язки.
100. Зміст договору застави (виникнення, припинення).
101. Поняття притримання та право на його виникнення.
102. Поняття та підстави припинення зобов'язань.
103. Правові наслідки порушення зобов'язання.
104. Відповідальність за порушення зобов'язання.
105. Загальні положення про договір.

Критерії оцінювання відповідей на вступному випробуванні

Ці Критерії визначають загальні підходи до визначення рівня навчальних досягнень вступників та встановлюють відповідність між вимогами до знань і умінь вступників та показником оцінки в балах.

Ці Критерії реалізуються в нормах чотирьох рівнів досягнень: відмінно, добре, задовільно, незадовільно.

Рівень досягнень	Оцінка (5 бальна шкала)	Оцінка (12 бальна шкала)	Оцінка (шкала 100-200)
відмінно	5	12-10	180-200
добре	4	9-7	150-179
задовільно	3	6-4	120-149
незадовільно	2	1-3	0-119

Відмінно – знання вступника є глибокими, міцними, системними, вступник вміє застосовувати знання для виконання завдань, вміє самостійно оцінювати різноманітні ситуації, виявляти і відстоювати особисту позицію.

Добре – вступник знає істотні ознаки понять, явищ, вміє пояснити основні закономірності, а також самостійно застосовувати знання в стандартних ситуаціях, володіє розумовими операціями (аналізом, узагальненням тощо), вміє робити висновки, виправляти допущені помилки. Відповідь правильна, логічна, обґрунтована, хоча у ній бракує власних суджень.

Задовільно - вступник відтворює основний навчальний матеріал, виконує завдання за зразком, володіє елементарними знаннями з дисципліни. Визначення понять дає з помилками й неточностями.

Незадовільно – відповідь фрагментарна, характеризується початковими уявленнями про предмет вивчення.

При оцінюванні відповіді на вступному випробуванні враховуються:

- правильність, логічність, обґрунтованість, цілісність;
- рівень володіння розумовими операціями: вміння аналізувати, синтезувати, порівнювати, класифікувати, узагальнювати, робити висновки тощо;
- вміння виявляти проблеми та розв'язувати їх;
- самостійність суджень.

Перелік рекомендованих джерел, підручників, інших методичних та дидактичних матеріалів для дисципліни «Господарське право»

Основна література

1. Анохіна І. Предмет регулювання діяльності суб'єктів природних монополій //Підприємництво, господарство і право - №7. - 2014. – С. 52-56.
2. Барбашова Н. Проблеми мирової угоди у процедурі банкрутства //Підприємництво, господарство і право - №7. - 2011. – С. 92-95.
3. Бекірова Е. Процедура ліцензування певних видів господарської діяльності //Підприємництво, господарство і право - №6. - 2012. – С. 85-89.
4. Беяневич О.А. Господарське договірне право України (теоретичні аспекти): Монографія/ О.А. Беяневич. - К.: Юрінком Інтер, 2011. - 592 с.
5. Бігняк О. Поняття ризику в підприємницькій діяльності //Підприємництво, господарство і право - №8. - 2012. – С. 58-62.
6. Бігняк О. Цілі підприємницької діяльності: правові аспекти //Підприємництво, господарство і право - №6. - 2005. – С. 101-105
7. Бігняк О. Свобода підприємництва та її обмеження //Підприємництво, господарство і право - №5. - 2011. – С. 53-57
8. Бутузов В.М. Правові основи інвестиційної діяльності: Навчальний посібник/ В. М. Бутузов, Марущак А.І. - К.: КНТ, 2011. - 256 с.
9. Валітов С.С. Конкурентне право України: Навчальний посібник/ С. С. Валітов. - К.: Юрінком Інтер, 2013. - 432 с.
10. Вінник О.М. Господарське право: Навчальний посібник для студентів вищих навчальних закладів/ О. М. Вінник. - 2-ге видання, змінене і доповнене. - К.: Правова єдність, 2014. - 766 с.
11. Вінник О.М. Інвестиційне право: Навчальний посібник/ О. М. Вінник. - К.: Юридична думка, 2015. - 568 с.
12. Господарський кодекс України. Науково-практичний коментар./ За ред. Коссака В.М. – К.: Алерта; КНТ; ЦУЛ, 2010. – 672 с.

13. Господарське право: підручник / Д.В. Задихайло, В.М. Пашков, Р.П. Бойчук та ін.: за заг. Ред.. Д.В. Задихайла, В.М. Пашкова. – Х.: Право, 2012. – 696 с.

14. Джуринський В.О. Правове становище господарських об'єднань в Україні: Монографія/ В. О. Джуринський; НДІ приватного права і підприємництва. - К.: Юрінком Інтер, 2010. - 224 с.

15. Джунь В. Функціональне призначення інституту неспроможності та концептуальні завдання його реформи в Україні // Підприємництво, господарство і право - №. - 2013. – С. 10-13.

16. Добровольська В. Окремі засоби державного регулювання підприємництва та їх правова регламентація // Підприємництво, господарство і право - №4. - 2006. – С. 82-86.

17. Договірне право України: Загальна частина: Навчальний посібник/ За ред. О.В. Дзери. - К.: Юрінком Інтер, 2008. - 896 с.

18. Договірне право України: Особлива частина: Навчальний посібник/ За ред. О.В. Дзери. - К.: Юрінком Інтер, 2009. - 1200 с

19. Кравець І.М. Правове становище суб'єктів організаційно-господарських повноважень: Монографія/ І. М. Кравець. - К.: Юрінком Інтер, 2010. - 240 с.

20. Кравцова Т.М. Державне регулювання господарської діяльності: адміністративно-правові аспекти: Монографія/ Т. М. Кравцова. - Суми: ВВП «Мрія» ТОВ, 2006. - 184 с.

21. Кравець І. Промислово-фінансові групи: правовий аналіз українського та зарубіжного досвіду //Підприємництво, господарство і право - №8. - 2005. – С. 62-66.

22. Крупка Ю.М. Ліцензування господарської діяльності в Україні: коментар законодавства, судова практика: Збірник нормативних актів/ Ю. М. Крупка. - К.: Юрінком Інтер, 2010. - 304 с.

23. Крупка Ю.М. Правове регулювання некомерційної господарської

діяльності: Навчальний посібник/ Ю. М. Крупка, О. М. Гав'яз. - К.: Атіка, 2008. - 184 с.

24. Лукач І.В. Правове становище холдингових компаній: Монографія/ І. В. Лукач. - К.: Юрінком Інтер, 2011. - 240 с.

25. Малыга В., Олейников О. Влияние государственной регистрации иностранных инвестиций на формирование их правового режима //Підприємництво, господарство і право - №5 - 2011. – С. 26-31.

26. Мачуський В.В. Страхове право: Навчальний посібник/ В. В. Мачуський. - К.: КНЕУ, 2011. - 467 с.

27. Науменкова С.В. Ринок фінансових послуг: навчальний посібник/ С. В. Науменкова, С. В. Міщенко. - К.: Знання, 2010. - 532 с.

28. Мілаш В. Істотні умови договору і диспозитивність їх правового регулювання //Підприємництво, господарство і право - №7. - 2004. – С. 36-40.

29. Обіг цінних паперів в Україні: Науково-практичний коментар Закону України «Про цінні папери та фондовий ринок», практика розгляду судами спорів, пов'язаних з обігом цінних паперів/ упоряд.: Ю. М. Крупка, О. М. Гав'яз. - К.: Юрінком Інтер, 2009. - 376 с.

30. Поважний О.С. Цінні папери і фондовий ринок: Навчальний посібник/ О. С. Поважний, Н. С. Орлова, А. Л. Свечкіна; Донецький державний ун-т управління. - Львів: Магнолія 2006, 2010. - 361 с. - (Вища освіта в Україні).

31. Раровська В.В. Біржова діяльність: Навчальний посібник/ В. В. Раровська, Л. А. Останкова, С. Е. Акопов. - К.: ЦУЛ, 2009. - 144 с.

32. Січевлюк В.А. Банківське право України (курс лекцій): Навчальний посібник/ Січевлюк В.А. – К.: УІРФР, 2015. – 524 с.

33. Січевлюк В.А. Господарське право України: Навчальний посібник/ В.А. Січевлюк. - К.: УІРФР, 2010. - 474 с.

34. Теньков О.П. Науково-практичний коментар до Господарського кодексу України: Від 16 січня 2003 р./ С.О. Теньков; За ред. О.П. Коцюби. -

К.: А.С.К., 2007. - 720 с. - (Нормативні документи та коментарі).

35. Торгівля цінними паперами: Підручник/ За ред. доктора екон. наук., професора В.І Грушко. - К.: Університет економіки та права «КРОК», 2011. - 392 с.

36. Шевченко Н. Адміністративно-господарські штрафи як вид адміністративно-господарських санкцій //Підприємництво, господарство і право - №4. - 2006. – С. 74-78.

37. Шевченко Н. Способы защиты прав субъектов хозяйствования //Підприємництво, господарство і право - № 8. - 2011. – С. 51-54

38. Щербина В.С. Суб'єкти господарського права: Монографія/ В. С. Щербина. - К.: Юрінком Інтер, 2012. - 264 с.

Додаткові джерела

39. Балаклицький І.І. Судова практика у справах господарського судочинства. Справи про банкрутство. Справи пов'язані із захистом права інтелектуальної власності (2004-2006 рр.) /За заг. ред. І.І. Балаклицького, - К.: Юрисконсульт, - КНТ. – 2013. – 524 с.

40. Беяневич О.А. Господарський договір та способи його укладання /навч. пос. – К.: Наукова думка. – 2012. – 279 с.

41. Винокурова Л.Ф. Практика разрешения споров //Международный коммерческий арбитраж в Украине: законодательство и практика / Под общ. ред. И.Г. Побирченко; Науч.-практ. Издание. – К.: Издательский Дом «Ин Юре», - 2010. – С. 22-54.

42. Господарські суди в Україні: правові засади організації та здійснення правосуддя/ За ред.Д.М.Притики. -Київ: Видавничий Дім «Ін Юре», 2012.

43. Задихайло Д.В. Корпоративне управління: Навчальний посібник /За ред. Д.В. Задихайла. – Х.: Еспада. – 2013. – 688 с.

44. Знаменский Г.Л. Новое хозяйственное право. Избранные труды: сб. науч. трудов / Г. Л. Знаменский. – К.: Юринком Интер, 2012. – 488 с.
45. Кучеренко І.М. Організаційно-правові форми юридичних осіб приватного права: Монографія. – К.: Інститут держави і права ім. В.М. Корецького НАН України, 2014. – 328 с.
46. Кравчук В.М. Корпоративне право. Науково-практичний коментар законодавства та судової практики. – К.: Істина, 2011. – 720 с.
47. Мамутов В.К. Экономика и право: Сб. науч. тр. – К.: Юринком Интер, 2003. – 544 с.
48. Мережко А.А. Транснациональное торговое право. – К.: Таксон, 2011. – 464 с. Поєдинок В.В. Правове регулювання зовнішньоекономічної діяльності: Навч. посібник. – К.: Юрінком Інтер, 2010. – 288 с.
50. Подцерковний О.П. Грошові зобов'язання господарського характеру: проблеми теорії і практики: Монографія. – К.: Юстініан. – 2011. – 420 с.
51. Притика Д.М. Господарське судочинство в Україні: правові засади та судова практика / За ред. Притики Д.М. – К.: Концерн «Видавничий Дім «Ін-Юре», 2014. – 772 с.

Перелік рекомендованих джерел, підручників, інших методичних та дидактичних матеріалів для дисципліни «Цивільне право»

Основна література

1. Конституція України від 28.06.1996 р. // Відомості Верховної Ради України. – 1996. – № 30. – Ст. 141.
2. Земельний кодекс України від 25.10.2001 р. // Відомості Верховної Ради України. – 2002. – № 3. – Ст. 27
3. Податковий кодекс України від 02.12.2010 р. // Відомості Верховної Ради України. – 2011. – № 13, / № 13-14, № 15-16, № 17. – Стор. 556. – Ст. 112.

4. Цивільний кодекс України від 16.01.2003 р. // Відомості Верховної Ради України. – 2003. – № 40-44. – Ст. 356.

5. Закон України «Про авторське право і суміжні права» // Відомості Верховної Ради України. – 1994. – № 13. – Ст. 64.

6. Закон України «Про господарські товариства» // Відомості Верховної Ради України. – 1991. – № 49. – Ст. 682.

7. Закон України «Про захист прав споживачів» // Відомості Верховної Ради України. – 1991. – № 30. – Ст. 379.

8. Закон України «Про інвестиційну діяльність» // Відомості Верховної Ради України. – 1991. – № 47. – Ст. 646.

9. Закон України «Про концесії» // Відомості Верховної Ради України. – 1999. – № 41. – Ст. 372.

10. Закон України «Про лізинг» // Відомості Верховної Ради України. – 2006. – № 16. – Ст. 68.

11. Закон України «Про майнову відповідальність за порушення умов договору підяду (контракту) про виконання робіт на будівництві об'єктів» // Відомості Верховної Ради України. – 2000. – № 27. – Ст. 212. (Втратив чинність)

12. Закон України «Про обіг векселів в Україні» // Відомості Верховної Ради України. – 2001. – № 24. – Ст. 128.

13. Закон України «Про операції з давальницькою сировиною в зовнішньоекономічних відносинах» // Відомості Верховної Ради України. – 1995. – № 32. – Ст. 255.

14. Закон України «Про оренду державного та комунального майна» // Відомості Верховної Ради України. – 1992. – № 30. – Ст. 416.

15. Закон України «Про оренду землі» // Відомості Верховної Ради України. – 1998. – № 46. – Ст. 280.

16. Закон України «Про охорону прав на винаходи і корисні моделі» // Відомості Верховної Ради України. – 1994. – № 7. – Ст. 32.

17. Закон України «Про охорону прав на зазначення походження товарів» // Відомості Верховної Ради України. – 1999. – № 32. – Ст. 264.
18. Закон України «Про охорону прав на знаки для товарів і послуг» // Відомості Верховної Ради України. – 1994. – № 7. – Ст. 36.
19. Закон України «Про охорону прав на промислові зразки» // Відомості Верховної Ради України. – 1994. – № 7. – Ст. 34.
20. Закон України «Про охорону прав на топографію інтегральних мікросхем» // Відомості Верховної Ради України. – 1998. – № 8. – Ст. 28.
21. Закон України «Про приватизацію державного житлового фонду» // Відомості Верховної Ради України. – 1992. – № 36. – Ст. 524.
22. Закон України «Про приватизацію державного майна» // Відомості Верховної Ради України. – 1992. – № 24. – Ст. 348.
23. Закон України «Про регулювання товарообмінних (бартерних) операцій у галузі зовнішньоекономічної діяльності» // Відомості Верховної Ради України. – 1999. – № 5. – Ст. 44.
24. Закон України «Про страхування» // Відомості Верховної Ради України. – 1996. – № 18. – Ст. 78.
25. Закон України «Про товарну біржу» // Відомості Верховної Ради України. – 1992. – № 10. – Ст. 139.
26. Закон України «Про транспорт» // Відомості Верховної Ради України. – 1994. – № 51. – Ст. 446.
27. Закон України «Про цінні папери і фондову біржу» // Відомості Верховної Ради України. – 1991. – № 38. – Ст. 508.
28. Бойко М.Д. Відшкодування шкоди: Правовий аспект : навчально-практичний посібник / М.Д. Бойко. – К. : Атіка, 2007. – 328 с.
29. Відшкодування моральної та матеріальної шкоди : навчальний посібник / Міністерство освіти і науки України ; За ред. д. е. н. М.К. Галянтича. – К. : Юрінком Інтер, 2011. – 624 с.

30. Договірне право України: Особлива частина : навчальний посібник / За ред. О.В. Дзери. – К. : Юрінком Інтер, 2009. – 1200 с.
31. Отрадна О.О. Недоговірні зобов'язання в цивільному праві України : навчальний посібник / О.О. Отрадна. – К. : Юрінком Інтер, 2009. – 240 с.
32. Примак В.Д. Вина і добросовісність у цивільному праві (теорія, законодавство, судова практика) / В.Д. Примак. – К. : Юрінком Інтер, 2008. – 432 с.
33. Примак В.Д. Цивільно-правова відповідальність юридичних осіб : монографія / В.Д. Примак. – К. : Юрінком Інтер, 2007. – 432 с.
34. Соловйова А.М. Примушування до виконання цивільно-правових зобов'язань : монографія / А.М. Соловйова. – К. : КНТ, 2007. – 176 с.
35. Стефанчук Р.О. Особисті немайнові права фізичних осіб (поняття, зміст, система, особливості здійснення та захисту) : монографія / Р.О. Стефанчук ; Національна Академія наук України; Інститут держави і права ім. В.М. Корецького. – К : КНТ, 2008. – 626 с.
36. Харитонов Є.О. Цивільне право України : підручник / Є.О. Харитонов, О.В. Старцев. – Вид. 2-ге перероб. і доп. – К. : Істина, 2007. – 816 с.
37. Харитонов Є.О. Добровільне представництво у цивільному праві України : навчальний посібник / Є.О. Харитонов, О.І. Харитонova, А.І. Дрішлюк. – К. : Істина, 2007. – 176 с.
38. Харитонов Є.О. Цивільне право України : підручник / Є.О. Харитонов, О.І. Харитонova, О.В. Старцев. – 2-ге вид., перероб. і доп. – К. : Істина, 2009. – 816 с.
39. Цивільне право : навчальний посібник / О.Г. Братель, В.П. Мироненко, Н.В. Павловська [та ін.]. – К. : Текст, 2008. – 256 с.

40. Цивільне право : у 2-х т. підручник / За ред. проф. В.І. Борисової, І.В. Спасибо-Фатєєвої, В.Л. Яроцького. – Х. : Право, 2011 – Т. 1 / ред.: В.І. Борисов, І.В. Спасибо-Фатєєва, В.Л. Яроцький. – 656 с.

41. Цивільне право : у 2-х т. підручник / За ред. проф. В.І. Борисової, І.В. Спасибо-Фатєєвої, В.Л. Яроцького. – Х. : Право, 2011 – Т. 2 / ред.: В.І. Борисова, І.В. Спасибо-Фатєєва, В.Л. Яроцький. – 816 с.

42. Цивільне право України : навчальний посібник / за ред. Є.О.Харитонова, Н.Ю.Голубєвої. – К. : Істина, 2009. – 280 с.

43. Цивільне право України : навчальний посібник / Ю.В. Білоусов [та інші] ; за заг. ред. Р.О. Стефанчука. – К. : Правова єдність, 2009. – 536 с.

44. Цивільне право України : підручник: У 2т. / За ред. Л.М. Борисової, І.В. Спасибо-Фатєєвої, В.Л. Яроцького. – К. : Юрінком Інтер, 2007 – Т. 1. – 2007. – 480 с.

45. Цивільне право України : підручник: У 2 т. / За заг. ред В.І. Борисової, І.В. Спасибо-Фатєєвої, В.Л. Яроцького. – К. : Юрінком Інтер, 2007 – Т. 2 . – 2007. – 552 с

46. Цивільне право України. Загальна частина : підручник / за ред. В.Г. Фазикоша, С.Б. Булеци. – К. : Знання, 2010. – 631 с.

47. Цивільне право України. Загальна частина : підручник / За ред. О.В. Дзери, Н.С. Кузнецової, Р.А. Майданика. – 3-тє вид., перероб. і доп. – К. : Юрінком Інтер, 2010. – 976 с.

48. Цивільне право України. Особлива частина : підручник / За ред. О.В. Дзери, Н.С. Кузнецової, Р.А. Майданика. – 3-тє вид., перероб. і доп. – К. : Юрінком Інтер, 2010. – 1176 с.

49. Цивільне право України: Академічний курс : підручник: У 2-х т. / За ред. Я.М. Шевченко. – К. : ВД «Ін Юре», 2006 – Т. 1 : Загальна частина. – 696 с.

50. Цивільне право України: Академічний курс : підручник: У 2-х т. / За ред. Я.М. Шевченко. – К. : ВД «Ін Юре», 2006 – Т. 2 : Особлива частина. – 520 с.

51. Цивільне право України: Практикум : навчальний посібник / За ред. Р.А. Майданик, Н.С. Кузнєцова, О.В. Дзери. – К. : Правова єдність, 2008. – 624 с.

52. Шимон С.І. Цивільне право України : навчально-методичний посібник для самостійного вивчення дисципліни: У 2 ч. / С.І. Шимон. – К. : КНЕУ, 2006 – Ч. 1. – 304 с.

53. Шимон С.І. Цивільне право України : навчально-методичний посібник для самостійного вивчення дисципліни: У 2 ч. / С.І. Шимон. – К. : КНЕУ, 2006 – Ч. 2. – 312 с.

54. Яворська О.С. Правове регулювання відносин власності за цивільним законодавством України : навчальний посібник / О.С. Яворська. – К. : Атіка, 2008. – 256 с.

Додаткова література

55. Банківське право України: Навчальний посібник / Д.О. Гетманцев, Н.Г. Шукліна. – К.: Центр учбової літератури, 2007. – 344 с.

56. Брагинский М.И. Договор подряда и подобные ему договоры. – М.: Статут, 1999. – 254 с.

57. Брагинский М.И., Витрянский В.В. Договорное право. Книга вторая: Договоры о передаче имущества. – М. : «Статут», 2000. – 800 с.

58. Брагинский М.И., Витрянский В.В. Договорное право. Книга третья: Договоры о выполнении работ и оказании услуг. – М. : «Статут», 2002. – 1038 с.

59. Зобов'язальне право: теорія і практика. Навч. посібн. для студентів юрид. вузів і фак. ун-тів / О.В. Дзера, Н.С. Кузнєцова, В.В. Луць та інші; За ред. О.В. Дзери. – К.: Юрінком Інтер, 1998. – 912 с.

60. Основи інтелектуальної власності: Навчальний посібник / Г.М. Драпак, М. Є. Скиба. – К.: Кондор, 2007. – 156 с.
61. Харитонов Е.О., Саниахметова Н.А. Гражданское право Украины: Учебник Харьков: Одиссей, 2004. – 960 с.
62. Цивільне право України: Підручник: У 2-х кн. / О.В. Дзера (кер. авт. кол.), Д.В. Боброва, А.С. Довгерт та ін.; За ред. О.В. Дзери, Н.С. Кузнєцової. – 2-е вид., допов. і перероб. – К.: Юрінком Інтер, 2005. – Кн. 1. – 736 с.;
63. Цивільне право України: Підручник: У 2-х кн. / О.В. Дзера (кер. авт. кол.), Д.В. Боброва, А.С. Довгерт та ін.; За ред. О.В. Дзери, Н.С. Кузнєцової. – 2-е вид., допов. і перероб. – К.: Юрінком Інтер, 2005. – Кн. 2. – 640 с.
64. Цивільний процес України: Підручник/ За ред. Ю.С. Червоного. – К.: Істина, 2007. – 392 с.
65. Інтелектуальна власність в Україні: правові засади та практика : науково-практичне видання. В 4-х т. / О.Д. Святоцкий . – К. : ВД «Ін Юре», 1999 – Т.1 : Право інтелектуальної власності / За ред. В.М. Литвина. – К. : ВД «Ін Юре». – 500 с.
66. Мала енциклопедія права інтелектуальної власності / за ред. Ю.Л. Бошицького. – К. : Вид-во Європейського університету, 2009. – 260 с.
67. Право інтелектуальної власності: Науково-практичний коментар до Цивільного кодексу України / За заг. ред. М.В. Паладія, Н.М. Мироненко, В.О. Жарова. – К. : Парламентське видавництво, 2006. – 432 с.
68. Базилевич В. Д. Інтелектуальна власність: підручник / В.Д. Базилевич. – К. : Знання, 2006. – 431 с.
69. Підпригора О.А. Право інтелектуальної власності України : навчальний посібник / О.А. Підпригора, О.О. Підпригора. – К. : Юрінком Інтер, 1998. – 333 с.
70. Право інтелектуальної власності: підручник / За ред. О.А. Підпригори ; О.Д. Святоцького. – К. : ВД «Ін Юре», 2002. – 624 с.

71. Право інтелектуальної власності: Акад. курс: Підруч. для студ. вищих навч. закладів / Орлюк О.П., Андрощук Г.О., Бутнік-Сіверський О.Б. та ін. ; За ред. Орлюк О.П., Святоцького О.Д. – К.: Видавничий дім «Ін Юре», 2007. – 696 с.

72. Право інтелектуальної власності: Науково-практичний коментар до Цивільного кодексу України / За заг. ред. М.В. Паладія, Н.М. Мироненко, В.О. Жарова. – К. : Парламентське видавництво, 2006. – 432 с.

73. Цивільне право України: Підручник: У 2 т. / За заг. ред. В.І. Борисової, І.В. Спасибо-Фатєєвої, В.Л. Яроцького. – К.: Юрінком Інтер, 2007 – 2007 / ред. В.І. Борисова, ред. І.В. Спасибо-Фатєєва, ред. В.Л. Яроцький. – 2007. – 552 с.

74. Цивільне право України: Підручник: У 2т. / За ред. Л.М. Борисової, І.В. Спасибо-Фатєєвої, В. Л. Яроцького. – К.: Юрінком Інтер, 2007 – 2007 / ред. В.І. Борисова, ред. І.В. Спасибо-Фатєєва, ред. В.Л. Яроцький. –2007. – 480 с.

Інформаційні ресурси

3. Офіційний сайт Верховної Ради України - [Електронний ресурс].
– Режим доступу : www.rada.gov.ua
4. Офіційний сайт Кабінету Міністрів України – [Електронний ресурс]. – Режим доступу: www.kmu.gov.ua
5. Офіційний сайт Президента України – [Електронний ресурс]. –
Режим доступу: www.president.gov.ua
6. Офіційний сайт Міністерства юстиції України – [Електронний ресурс]. – Режим доступу: www.minjust.gov.ua
7. Офіційний сайт Міністерства економічного розвитку і торгівлі України – [Електронний ресурс]. – Режим доступу: www.me.gov.ua
8. Офіційний сайт Міністерства доходів і зборів України– [Електронний ресурс]. – Режим доступу: minrd.gov.ua
9. Офіційний сайт Національного банку України – [Електронний ресурс]. – Режим доступу: www.bank.gov.ua
10. Офіційний сайт Антимонопольного комітету України – [Електронний ресурс]. – Режим доступу: www.amc.gov.ua
11. Офіційний сайт Державної служби України з питань регуляторної політики та розвитку підприємництва – [Електронний ресурс]. – Режим доступу: www.dkrp.gov.ua
12. Офіційний сайт Конституційного суду України – [Електронний ресурс]. – Режим доступу: www.ccu.gov.ua
13. Офіційний сайт Верховного суду України – [Електронний ресурс]. – Режим доступу: www.scourt.gov.
14. Офіційний сайт Вищого господарського суду України – [Електронний ресурс]. – Режим доступу: www.arbitr.gov.ua
15. Офіційний сайт Вищого адміністративного суду України – [Електронний ресурс]. – Режим доступу: www.vasu.gov.ua

16. Офіційний сайт Вищого спеціалізованого суду України з розгляду цивільних і кримінальних справ – [Електронний ресурс]. – Режим доступу: sc.gov.ua
17. Офіційний сайт Міжнародного комерційного арбітражного суду при Торгово-промисловій палаті України – [Електронний ресурс]. – Режим доступу: www.ucci.org.ua
18. Офіційний сайт Торгово-промислової палати України – [Електронний ресурс]. – Режим доступу: www.ucci.org.ua
19. Офіційний сайт Державної інспекції з питань захисту прав споживачів – [Електронний ресурс]. – Режим доступу: www.dsiu.gov.ua
20. Офіційний сайт Державної інспекції України з контролю за цінами – [Електронний ресурс]. – Режим доступу: dci.gov.ua
21. Офіційний сайт Міжнародного інституту з уніфікації приватного права (УНІДРУА) – [Електронний ресурс]. – Режим доступу: www.unidroit.org
22. Офіційний сайт Головного правового порталу України – [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.ligazakon.ua>